

KOPER — 30. OKTOBRA 1959

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETNO VIII. — STEV. 43

izdaja vsak petek. — Izdaja Časopisno založniško podjetje »Primorski čas» Koper. — Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva ulica 1, telefon 170. — Posamezni izvod 10 din. — Celotna naravnina 50 din., polletna 250 din., četrtečna 130 din. Za inozemstvo letno 1300 din ali 3,5 dolaria. — Bančni račun 602-70-1-181. — Rokopisov ne vrnamo.

BOGATE PRIREDITVE OB PRVEM OBČINSKEM PRAZNIKU

Radostni dnevi piranske komune

Svečan prihod in navdušen sprejem največje ladje jugoslovanske trgovinske mornarice — Med množico gostov so Piran obiskali ter se udeležili slavnostne občinske seje in zborovanja na Tartinijevem trgu tudi najvišji predstavniki oblastnih in političnih forumov

Malokaj se čas in dogodek tako posrečeno zgoste, kakor so se tokrat za prvi občinski praznik v piranski komuni. Minilo je petnajst let, ko so se naši držani partizanski pomorsčaki na tem področju zbrali v mornarsko skupino IX. korpusa NOV. S svojimi napadi so pomagali osvobojati slovensko obalo, varovali so more od Pirana, Izole in Kopra do Trsta in Tržaške. Z držnimi izpadci proti sovračniku in v bojih so seženj za seženj odpričali slovenskemu narodu z strške obale prostio »okno v svet. Petnajst let po tistih zmagovalnih akcijah udarne partizanske mornarske enote je v svoboden Piranski zaliv zaplula in se v matični luki zadržala največja in najmodernejsa jugoslovanska čezoceanska ladja »Piran«. Vsa piranska komuna si je za svoj prvi občinski praznik uredila in odprla nekaj komunalnih naprav, ki bodo občanom spet za nekoliko pomagale na prej ter jih bodo občutili kot sadove lastnega družbenega upravljanja. Vse te radostne dogodke pa je za občinski praznik obdajala vrsta pestrih prireditve, ki so se jih občani ves teden udeleževali v največjem številu, zlasti mladina, ki je občinskemu praznovanju dala še poseben počet mladostnega vzdružja in poleta.

SREĆNO V MATIČNI LUKI!

Ves minuli teden, od ponedeljka do sobote, se je v piranski komuni zvrstila kopica najrazličnejših prireditiv. Dan za danem je bil prepohn dogodkov in doživetij.

V tem obdobju dogodkov pa je bilo čutiti vseporoč nemir pred še večjimi stvarmi. Na obali in pomolih se je zgurnilo tisoče ljudi, da bi kar najbolj radostno pričakali našo največjo ladjo. Ko se je kmalu po 14. uri izza Savudrijskega rtu začela približevati čezoceanka »Piran«, ji je množica začela mahati v pozdrav. Po častni in svečani vožnji po Piranskem zalivu je čezoceanka, vsa ozaljšana z zastavicami, točno ob 14.50 vrgla sidro v svoji matični luki. Na svečano sejo ObLO je prišla tudi poslovna delegacija ladijske posadke, ki sta jo vodila pomočnik direktorja »Splošne plovbe« Tone Sturm in poveljnik ladje kapitan Saranić. Več o tem še na 9. strani.

Vso nedeljo je veljalo največje zanimanje čezoceanki »Piran«, ki se je ožarjena v soncu kakor gorja zagozdila pred Piranom. Brez konca in kraja so nanjo htel novi in novi obiskovalci.

RAZCVET DRUŽBENEGLA UPRAVLJANJA

Kar so si doslej v piranski komuni občani uredili za svoje prijetnejše življenje, rav gotovo ni šlo brez dobre občinske politike

in družbenega upravljanja. Naranost kopico dobrih stvari pa so si občani pripravili za svoj prvi občinski praznik. Toda o vesem tem več na 7. strani danšnjne številke.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Motorna ladja »Piran« minulo soboto popoldne po prihodu v svojo matično pristanišče. S svojo pojavom je dala velik poudarek praznovanju občinskega praznika Pirana, saj je hkrati to največja jugoslovanska ladja trgovinske mornarice. Več o praznovanju v Piranu preberite na 2. in 7. strani

ŽIVAHNA POLITIČNA AKTIVNOST V KOPRSKI OBČINI

Množična udeležba na volitvah SZDL

Minilo soboto in nedeljo so bile v nekaterih občinah koprskega okraja volitve v osnovne organizacije SZDL. Na področju mesta Koper z naseljem Semedelo je bilo zaradi izvolitve novega vodstva glasovanje tajno, medtem, ko so v okolici glasovali z dviganjem rok in v glavnem potrdili prejšnja vodstva ali pa jih same dopolnili.

Domači vsi volilni okoliši so zabeležili visoko udeležbo volivcev. V Zgornjih Škofijah so, na primer, zaključili volitve skoraj 100-odstotno že ob 9. uri pooldine. Tudi v ostalih občinah koprskega okraja — na področju občine Hrasta Bistrica in Hr-

pelje — so nove odbore izvolili že v soboto. Na predvolilnih sestankih so se člani SZDL skoraj povsod ponovili tudi o bodočih akcijah za zgraditev novih cest ter o potrebi skupnih naporov za napredek kmetijstva.

Rezultati volitev v osnovne organizacije SZDL so posebno razveseljivi na področju mesta Koper. V I. četrti so zabeležili 98,4-odstotno udeležbo, za predsednika novega odbora je bil izvoljen Mirk Lasič; v II. četrti je bila udeležba 94-odstotna, za predsednika pa je bila izvoljena Ivanka Gros; tudi v III. četrti so že v dovolitvah urah zabeležili 97-odstotno udeležbo in je bil izvoljen za predsednika novega odbora Rudi Kalčič. Se višjo udeležbo so sporobili iz IV. mestne četrti, kjer je kar 99,36 odstotna udeležence izpolnilo svojo dolžnost. Vodstvo organizacije na tem terenu so volivci zaupali tovaršu Franetu Cedilniku. Zaradi netočne evidence novih oziroma prisejenih članov je bila v Semedelu udeležba nekaj slabša — 95,7-odstotna.

Stabše so izpadle volitve v Ospu in Černotičih ter Hrastovljah, kjer bodo volitve ponovili te dni. V Hrastovljah, kjer so se člani SZDL udeležili predvolilnega sestanka v izredno velikem številu, pa zaradi neustižane želje, da bi avtoturistično podjetje »Slavnik« uvedlo novo lokalno progo Koper-Hrastovlje-Dol, se na volitvah niso posebno izkazali.

Ker smo medtem zvedeli, da se pri podjetju »Slavnik« že pristali na uvedbo te lokalne proge, ki bo začela obratovati s 1. novembrom, odpada tudi za prebivalce tega okoliša razlog za izstop udeležbo na volitvah, zato pričakujemo, da bodo izvedli volitve te dne.

(hb)

V. zasedanje Mešanega odbora v Rimu

Te dni se je začelo v Rimu peto zasedanje Mešanega odbora, ki bo v Rimu trajalo več dni. Sef jugoslovanske delegacije, svetnik pri državnem tajništvu za zunanjje zadeve Berislav Zulj je v Trstu izjavil, da je prepričan, da se bo to zasedanje razvijalo v pogojih nadaljnega izboljšanja odnosov med našima državama, kar bo v obojestransko korist.

Na tem zasedanju bodo v glavnem razpravljali o vprašanju šolstva in dvojezičnosti pa tudi o drugih vprašanjih, ki se nanašajo na izvajanje določil posebnega statuta. Član jugoslovanske delegacije je tudi tajnik OLO Koper Crt Kolenc.

Pomembna seja ObLO Izola

Na nedavni seji občinskega ljudskega odbora Izola so sprejeli več važnih odlokov, ki bodo občutno izboljšali gospodarski položaj občine. Po sprejetju odloka o določitvi območja bodoče stanovanjske skupnosti so odborniki potrdili sklep o prevzemu poroštva za najetje investicijskih kreditov kmetijske zadruge in kmetijskega gospodarstva Manzane. Z najetim kreditom bo kmetijska zadružna uredila nov

vinogradniški-sadarski nasad v zaselkih Baredu in Lonkordu. Nov nasad bo obsegal 66 ha vinogradov in nasad mandeljnove na površini 10 ha. Kmetijsko gospodarstvo pa bo najelo kredit za ustanovitev živinorejske farme. V ta namen bodo načrino obdelali 57 ha površine v Izolski kotliini ter začeli z izgradnjo večjega hleva, kjer bodo redili 200 glav živine.

Odborniki so na seji razpravljali tudi o poslovanju gostinskega podjetja »Riba« v Izoli, ki je začelo zaradi malomarnosti prejšnjega vodstva v težaven gospodarski položaj. Proti odgovornim bodo izvedli ustrezne ukrepe, medtem ko bodo hotel »Riba« likvidirali in ustanovili nov gostinski obrat — hotel »Zora«.

PET NAJST LET ITALIJANSKE UNIJE

Ob 15. obletnici Italijanske unije za Istro in Reko so v soboto odprli v Italijanskem klubu kulturne na Reki razstavo, na kateri so zbrani dokumenti, ki prikazujejo razvoj manjšinskega tiska in življenja italijanske manjšine pri nas. S tem se je začela proslava pomembnega jubileja italijanske manjšine v Jugoslaviji, ki bo trajala več dni in bo tudi posvečena delu dnevnika »La voce del popolo«, katerega slavnostna številka je izšla 28. oktobra.

Razstava je v navzočnosti številnih predstavnikov političnega in kulturnega življenja Reke in Istre odprli podpredsednik Italijanske unije Andreja Benussi.

ZNANJE - OSNOVA NAPREDKA

Dne 27. t. m. je bila v Kopru seja Okrajnega komiteja ZKS, na kateri so ocenili ideološko-vzgojno delo v preteklem letu in ob upoštevanju dosedanjih izkušenj sestavili načrt tega dela za letosnjeno jesensko-zimsko sezono.

Razen najrazličnejših oblik in občinskega dela v zvezi z ideološko političnim izobraževanjem

članstva ZK in drugih množičnih organizacij je prav gotovo najpomembnejša ugotovitev, da so se v pretekli sezoni v glavnem vsi člani ZK sistematično seznanili s Programom in Statutom ZKJ in da so bili v preteklem letu v vseh občinah našega okraja ustanovljene večerne politične šole ter šola za družbeno upravljanje našega v goriškega okraja v Kopru, ki so razen občinskih centrov Ljudske univerze, novoustanovljenih kulturno-izobraževalnih klubov, raznih seminarjev, predavanj itd. močno razširili politično obzorje množici delovnih ljudi v našem okraju.

Plenum OK je ob koncu sprejel vrsto organizacijskih sklepov, ki zagotavljajo v bodoče še temeljitejšo idejno-vzgojno delo v samih osnovnih organizacijah ZK, vendar je treba z vsemi močmi podprtih široko izobraževalno akcijo občinskih centrov Ljudske univerze, zlasti vseh njenih raznovrstnih oblik izobraževanja.

SINDIKALNI OBČNI ZBORI V KOPRSKI OBČINI

Obračun in načrti prosvetnih delavcev

V soboto, 24. t. m., je bil v Kopru ustanovni občni zbor sindikalne podružnice prosvetnih in znanstvenih delavcev koprskih občin, ki šteje okrog 300 članov. Predsednik iniciativnega odbora Maks Vezovnik je uvodoma orisal pomen reorganizacije ter združitve raznih dosedanjih sindikalnih podružnic prosvetnih delavcev, ker dosedanja društva in združenja niso bila kos reševanju nalog, ki jih postavlja danes pred prosvetne delavce — profesorje, učitelje, otroške vrtnarice, muzealce, arhivarje, bibliotekarje in konzervatorje šolske reforme in tudi splošna problematika sodobnih pedagoških načinov vzgoje mladega rodu. Koreferata sta na tem občnem zboru imela kustos Okrajnega muzeja Maja Frelih, ki je govorila o vlogi muzejev pri splošnem izobraževanju mladine, in upravnik Studijske knjižnice v Kopru Srečko Vilhar, ki je podrobno razčlenil pomen knjižnic in njihovo problematiko.

V živahnih razpravi je bilo danih več konkretnih predlogov za delo tega sindikata, o katerem je dejal sekretar občinskega odbora SZDL Rado Pišot-Sokol, da lahko odigra pomembno družbeno vlogo kot eden izmed najtejših sodelavcev političnih organizacij in tistih društev, ki nenehno skrbijo za vzgojo mladine in odraslih državljanov in ki lahko najbolj neposredno vplivajo na razvijanje socialističnih odnosov na vasi. Nato so udeleženci ustanovnega zbora soglasno sklenili, da bodo temeljito nro-

učili novi šolski zakon, posvetili več pozornosti lastnemu strokovnemu in ideološkemu izobraževanju in kriterijem za ocenjevanje dela v šoli, še bolj pa se bodo lotili proučevanja možnosti izboljšanja materialnega stanja šoli, konkretne bodo pomagali šolskim odborom, razširili pa bodo tudi svojo kulturnoprosvetno dejavnost.

S SEJE UPRAVNEGA ODBORA OZZ KOPER

Zdaj je čas - dohiteti zamujeno

Osrednja točka dnevnega reda zadnje seje upravnega odbora Okrajne zadružne zveze Koper, ki je bila minuli četrtek, je bila razprava o nalagah kmetijskih organizacij za izpolnitev akcijskega programa kmetijstva v letu 1959/60. Dosedanje analize so pokazale, da bo možno izpolniti petletni perspektivni plan razvoja kmetijstva v štirih letih, če bodo še v nadalje kmetijske zadruge in kmetijska gospodarstva širila uvažanje agrotehnik, izvedla arondacijo in komasacijo ter če se bodo v večji meri vpeljali potrošbeni odnosi med zadrgami in individualnimi proizvajalci.

Iz podrobne razprave povzemamo, da še vedno vrlada tendenca zmanjšanja površin zasejanjih s pšenico in ostalimi žitaricami na račun povečanja površin pod krmnimi rastlinami in vrtninami na celotnem področju našega okraja. Nadalje obstajajo vse možnosti velikega porasta kme-

VREMENSKA NAPOVED
za čas od 30. oktobra do 6. novembra

Področje jugovzhodne Evrope je zajelo zadnje dni področje nizkega zračnega pritiska. Vtor hladnega zraka iz Atlantika je stanje na vsem evropskem kontinentu še poslabšal. Nadaljnje valovanje hladnih zračnih sil bo vplivalo tudi na vreme pri nas, zato lahko pričakujemo obilne padavine, ohladitev in v višjih legah sneg.

Spričo objektivnih možnosti, da tudi v kmetijstvu izpolnimo petletni perspektivni plan v štirih letih je potrebno čimprej odpraviti dosedanje pomankljivosti,

tiskske proizvodnje z določenim posegom družbenega sektorja, to s povečanjem obsega kooperacijske proizvodnje in krepitev zadružnih posestev.

Plan jesenske seje žit je sicer postavljen realno, vendar ne poteka tako, kakor bi bilo želitev predvsem zato, ker še ni sklepanje pogodb za proizvodno sodelovanje na področju nekaterih zadrag in zadružnih poslovnih zvez postalo širokopotezna akcija, katere naj se odvija skozi vso jesensko sezono za vse kmetijske kulture. Težave so tudi zaradi tega, ker primanjkuje vsaj 300 vagonov gnojil za gnojenje travnikov in za poljedelstvo v kooperaciji, znatne količine umetnih gnojil pa bodo potrebne v vinogradništvu in sadjarstvu.

Realizacija gospodarskih programov kmetijskih zadrag je do konca septembra dosegla le 29,54 odstotka, predvsem zaradi tega, ker zadruge niso poskrbele za pravočasno izdelavo investicijskih elaboratov in niso mogle sodelovati na natečajih za posojila ali pa zaradi neurejenih lastniških odnosov.

Spričo objektivnih možnosti, da tudi v kmetijstvu izpolnimo petletni perspektivni plan v štirih letih je potrebno čimprej odpraviti dosedanje pomankljivosti,

saj ne ogrožajo izvedbe plana, pač pa le nekoliko zavirajo hitrejši napredok kmetijstva. Prav bi bilo, da bi kmetijske zadruge že sedaj začele sklepati pogodbe s preskrbovalnimi podjetji, da bi le te imele zasigurane količine kmetijskih pridelkov za potrebe potrošnikov v prihodnjem letu.

K razpravi se je oglasila tudi inž. Angelina Gaberc, inšpektor za varstvo rastlin pri OLO Koper, ki je seznanila člane upravnega odbora z najnovejšimi smernicami za izvedbo zimskega čiščenja in škropljenja sadnega drevja. Med drugim je priporočila posvetiti večjo pozornost temu kmetijskemu opravilu posebno še zaradi tega, ker je naše sadjarstvo utrpelo letos veliko škodo zaradi škodljivcev in rastlinskih bolezni.

V nedeljo so bile v vsej koprski občini volitve v osnovne organizacije SZDL. Potekle so v znamenju velikega zanimanja in dobre udeležbe članstva. Na sliki: v zgodnjih jutranjih urah na volišču v koprskem mestnem četrti Semedela.

Pet let v štirih

Industrija

V industriji opažamo letos nekak preobrat v tempu proizvodnje, ki v drugem pollettu kaže mnogo večje naraščanje kot v preteklih letih, v šestih mesecih je bil dosegren porast industrijske proizvodnje za 29 %, v osmih mesecih za 35 %, v devetih mesecih pa za 38 %. V primerjavi s porastom lanskega leta, torej na osnovi teh rezultatov zaključimo, da bo dinamika proizvodnje v industriji do konca letosnjega leta za 40 % večja kot lani. Na tej osnovi predvidevamo, da bo letosnjih plan industrijske proizvodnje prekoračen za okrog 5 % in bo na ta način proizvodnja za 124 % večja kot v letu 1958. Na tej osnovi bi znašal povprečen porast industrijske proizvodnje v sedanjih treh letih 32 %. Če predvidevamo enak porast oziroma celo nekoliko nižji, in sicer za 39 % se za leto 1960, kar je dosegljivo, bomo skupno s tem porastom dosegli v letu 1960 okrog 25 milijard bruto proizvodnje v industriji, s čimer bodo dosegli preporočeni perspektivni plan.

Po panogah industrijske proizvodnje opažamo nekatere razlike: v industriji prometa je predvideno po planu povečanje za 89 %, ustvarjeno pa bo le za 22 %, in to predvsem zaradi znanih objektivnih težav v Sloveniji, kjer je prišlo do zatirja rudnika Železniki, kar je posledica presečenja perspektivnega plana. Nekovinska stroka, kjer je predviden porast za 65 %, bo doseglo povečanje za 71 %. Kovinski industriji: postavljen je bil indeks 830, dosegzen pa bo 873. V ladjedelnosti bo dosegzeno povečanje za 200 %, kot je tudi predvideno po perspektivnem

planu za leto 1961. V elektroindustriji, kjer je bilo predvideno 417-odstotno povečanje, bo dosegzeno povečanje značajo 224 % in to predvsem zaradi nesoglasij, ki so nastala ob spojivju Telekomunikacij in IVEV, kar je začelo proces preselitve montaže radijskih in televizijskih aparatov v Sežano. To pa se odraža v tem, da podjetje Telekomunikacije se ne bo opravljalo celotne montaže v obratu Sežana v letu 1960, kot je bilo predvideno po planu. V kemični industriji je predviden indeks porasta 360, dosegzen pa bo 383, kar predstavlja tudi največjo prekoračitev protizvodnje, seveda le po fizični obsegui, ne pa tudi po finančnem rezultatu. V industriji gradbenega materiala: planiran indeks znača 270, dosegzen bo 229, ker opakarne sele prihajajo v izgradnjo, tukaj da proizvodnja v letu 1960 še ne bo prisla do izraza. V lesni industriji: je predvideno povečanje za 87 %, dosegzen pa bo leta 1960 še za 95 %. Tekstilna industrija: predviden indeks znača 321, dosegzen pa bo 265 (največ zaradi začasnitev rekonstrukcije Tovarne platenih Sežana) in zaradi manjšega števila strojev, ki pa so boljše konstrukcije, kot je bilo predvideno po planu, tako da bodo izdelki boljši. 21-viška industrija: predvideno po planu povečanje za 100 %, dejansko pa povečanje dosegzeno za 109 %.

Na ta način bo celotna industrijska proizvodnja, katere povečanje je bilo predvideno za 196 %, dejansko doseglo povečanje za 200 %, to se pravi, da bomo imeli v letu 1960 trikrat takšno proizvodnjo, kot je bila v letu 1956.

Po glavnih proizvodilih naše industrijske proizvodnje je nihanje takš-

no: protizvodnja črnega premoga — namesto predvidenih 30.000 ton bo dosegzen 32.000 ton. Proizvodnja vijakov je za 48 % hitrejša, kot je bilo predvideno po perspektivnem planu, v rezancem testu za 29 %, pri furnirju, kjer je bil predviden porast na 8.100 ton, bo realizirano le 6.110 ton (izpad je pri luščenju embalaži in furnirju za embalažo, ker načrt rekonstrukcije obrata Beleško ne bo realiziran, prav tako tudi pri Topolu, ne v takem obsegu, kot je bilo predvideno, ker je plasman furnirske embalaže zastal in je tovrstno protizvodnjo težko plasti in tovarne kažejo večjo opreznost pri tej proizvodnji). V lesnitih ploščah bo dosegzen 10.000 ton proizvodnje, kot je predvideno po perspektivnem planu. Večji izpad bo pri nadaljnji obdelavi plošč in to predvsem melaminovih plošč, katerih proizvodnja je bila predvidena po planu 500.000 m², pa bo zaradi težav pri uvozu melaminovih folij dosegzena le z 200.000 m². V emajlinskih ploščah bo proizvodnja za 20.000 m² večja kot je bilo predvideno s perspektivnim planom. V proizvodnji panel plošč je predvidena 20 % večja proizvodnja kot jo je predvideval plan, prav tako v proizvodnji vezanih plošč za okrog 20 % več.

Zdajkot bi morali po predvidevanjih plana izdelati 17 milijonov opečnih enot, izdelanih pa bo le 8 milijonov 400 tisoč. Strešnikov je bilo predvidenih 5 milijonov, dosegzen pa bo samo 750 tisoč.

Marmornih plošč je bilo predvideno 10.000 m², ker pa ni se rešeno vprašanje gaterja, se predvideva v prihodnjem letu le 2500 m² proizvodnje marmornih plošč.

Morski soli je predvideno 25.000 ton, isto kot v letu 1958. Motornih koles je bilo predvideno po perspektivnem planu 24.000 komadov, proizvodnja pa bo znašala v letu 1960 okrog 26.000 kosov. Igral je bilo predvideno po perspektivnem planu za 274.000 ton, izdelanih pa jih bo le za 131 ton, s čimer pa se ne zmanjša količina igralk, ker je v proizvodnji igral značna udeležba izdelkov iz polvinilskih masek, ki je desti lažja in zato bo dosegzen bruto proizvodnje ne pa tonaza.

Proizvodnja radijskih aparatov bo dosegzen z 52.000 kosi namesto s predvidenimi 51.500.

Proizvodnja mlja in mljin pršakov bo prekoračena za 3 %, proizvodnja plastičnih mas pa za okrog 500 %.

V vojeni trikotaži bo proizvodnja za okrog 7 ton manjša, kot je bilo predvideno s planom.

V konserviranju povrtnin se predvideva za okrog 750 ton večja proizvodnja kot je bilo predvideno, v proizvodnji ribljih konzerv pa za okrog 200 ton večja, kot je predvideno po perspektivnem planu za leto 1961.

V mesnih izdelkih je predvideno, da bo proizvodnja v letu 1960 večja za okrog 50 ton kot predvideva perspektivni plan, proizvodnja mlečnih izdelkov pa bo za 80 ton manjša, kot predvideva perspektivni plan, zaradi zmanjšanja živilskega fonda in preorientacije v intenzivno živilnijo, zaradi česar ni na razpolago dovoljih viškov mleka.

Glede na to, da bo perspektivni plan industrije v bruto proizvodnji izvršen že v letu 1960 in da bo porast v številu zaposlenih mlečarjev, kot je predviden v perspektivnem planu, pomeni to še večji uspel. Proizvodnja po perspektivnem planu bomo ustvarili ob povečanju števila delavcev, medtem ko je perspektivni plan predvideval povečanje števila zaposlenih za 4300, torej bo dejansko povečanje za 1000 manjše, kot je bilo predvideno. Na tej osnovi se predvideva, da bo proizvodnost porasta v štirih letih povprečno za 15,5 % namesto za 11,5 % kot je bilo predvideno.

Razen že omenjenih kapacitet, ki ne bodo v obratovanju (Telekomunikacije, proizvodnja furnirja za embalažo, opakarne), ne bo mogla zatemeti s proizvodnjo tovarna za predelavo krompirja, ker je investicijski program še pred potrditvijo.

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Kako izpolnjujemo plan v okraju

Pred seboj imamo gospodarski načrt okraja Koper za leto 1959 in podatke o izpolnitvi tega načrta za prvi osem mesec v letosnjem letu. Do konca leta je resda še štiri meseca, vendar lahko nekatera podatke po finančnih pokazateljih o izpolnitvi dosedanjih nalog in jih primerjamo z napori, ki bodo še potrebni, če bomo hoteli naloge v celoti izpolniti.

Predvsem je treba takoj poudariti, da smo v precejšnjem zastoju pri investiranju v osnovna sredstva. Kajti po načrtu bi morali v osnovna sredstva investirati do konca leta skupno 9 milijard 137 milijonov, do konca avgusta pa je bilo investiranih le 4 milijarde 372 milijona. To ni niti polovica letne obveznosti, kar kaže, da bo treba do konca leta napeti vse sile, da bomo izpolnili naloge. Pri tem moramo sicer poudariti, kar velja tudi za ostale podatke, da mesec avgust ni najbolj značilen mesec in da je bilo morda v tem času neobračunanih mnogo situacij za dela v teku, kar se seveda ni moglo odraziti na bančnih računih. To nam kažejo tudi nekateri podrobnejši podatki glede investicij za osnovna sredstva, kot je za gradbeništvo, ki naglo raste in gradi svojo trgovsko ladjevje. Rast tega podjetja je toliko bolj pomembna, ker se razvija pred durmi Trsta, nekoč ene največjih svetovnih pomorskih luk, ki sedaj naglo propada.

Promet sledita industriji in rudarstvu, za katera je bilo v navedenem času potrošenih v osnovna sredstva 694 milijonov, za investicije v obratna sredstva pa 682 milijonov. Tudi tu je po podatkih dosežen le polovični uspek, a računati je, da bodo rezultati ugotoviti večne.

Nemogoče je, seveda, da bi podrobneje načrti vse pristojnosti omenjenih organov; zato navedimo samo nekateri: svet za stanovanjske zadeve je, na primer, pristojen, da izda odločbo o tem, da ima več stan-

sploh značilno za koprski okraj. V prvih osmih mesecih je bilo namreč potrošenih za osnovna sredstva v prometu 1 milijard 787 milijonov, za investicije v obratna sredstva pa 82 milijonov. Sicer tudi ta usota ne dosega vse predvidene po gospodarskemu načrtu za letosnjeno leto in je le nekaj nad polovicu iste, vendar je visoka in kaže na velik pomen prometa za koprski okraj. Zavestni se moramo namreč, da tu ne gre morda za cestni ali podoben promet, temveč za pomorski, ko se postopno v skladu z razvojem ustvarja na obalnem področju novo veliko pomorsko podjetje, ki naglo raste in gradi svojo trgovsko ladjevje. Rast tega podjetja je toliko bolj pomembna, ker se razvija pred durmi Trsta, nekoč ene največjih svetovnih pomorskih luk, ki sedaj naglo propada.

Promet sledita industriji in rudarstvu, za katera je bilo v navedenem času potrošenih v osnovna sredstva 694 milijonov, za investicije v obratna sredstva pa 682 milijonov. Tudi tu je po podatkih dosežen le polovični uspek, a računati je, da bodo rezultati ugotoviti večne. Ne moremo pa tega nričakovati za kmetijstvo, na katerega je letošnji načrt položil velik pomen, kot se sploh daje kmetijstvu. Zaradi tega naj bi bilo investiranih 1 milijardo 351 milijonov, toda do konca letosnjega avgusta je bilo investiranih le 327 milijonov.

Največ investicij v osnovna sredstva beleži promet, kar je

kar je komaj četrtina, ker 21 milijonov potrošenih za investicije v obratna sredstva v istem času, nimajo posebnega pomena. Vsečakor bo treba to vprašanje posebej analizirati in ugotoviti uroke, ker je malo verjetno, da bi do konca leta dohiteli zamujeno.

Kot poseben uspel naj omenimo veliko potrošnjo v negospodarske dejavnosti, kot so stanovanjske in komunalne ter kulturne in socialne. V prve je bilo investiranih nad 750 milijonov v druge pa okrog 120 milijonov.

Sprito velike dejavnosti v tem pogledu in ker so dela v teku je jasno, da bodo to številke ob končnem obračunu znatno višje in bližu predvidenih po načrtu. Stevilke prikazujejo le del dejavnosti v koprskem področju in kažejo na to, da morda v celoti ne bodo doseženi predvideni uspehi v investiranju v osnovna sredstva. Z drugimi besedami, letos ne bo vse dograjeno, opremljeno in podobno, kar je bilo predvideno. To seveda ne zmanjšuje pomena drugega uspeha ali na celo veča, ko ugotavljamo, da bodo proizvodne naloge v celoti prekoračene in da bo gospodarski načrt izpolnjen celo leto prej. S tega glede na stanje, ki seveda ni dokončno, zahteva napoved za izpolnitveni letosnjih nalog, kar naj bi bilo predstavljen trdnejo podlago za nadaljnji razvoj gospodarstva tega področja.

-dt-

Prihodujič

KMETIJSTVO

V VREMŠKEM BRITOFOU PRI DIVAČI Živinorejska in poljedelska razstava

Minulo nedeljo je bila odprta v Vremškem Britofu živinorejsko-poljedelska razstava, ki jo je organizirala Kmetijska zadruga Vreme. Razstavljenih je bilo 38 plemen sivorjave pasme ter poljedelski pridelki: jabolka, krompir itd. Med nagrajenci sta bila tudi Ivko Duje iz Zavreka za lepo vzrejeno kravo in Ivan Prele iz Barke za junico.

Razstave se je udeležilo veliko število kmetovalcev iz bližnje in daljne okolice, saj je bila to prva razstava te vrste na tem področju in pomeni veliko vzpodbudo za dvig živinoreje in sadjarstva.

Kaj pravijo drugod...

ZACELA SE JE TRGATEV

Vinogradniška gospodarstva so pred nimi zacele s trgovijo. Pridelok bo precej dober, pa tudi kvaliteta se je ob ugodnem vremenu znatno dvignila.

Z vinogradniškega gospodarstva v Gornji Radgoni poročajo, da je kvaliteta zelo zadovoljiva, količinsko pa je pridelek nizek, saj se je precej grozja posušilo. Predvidevajo, da bodo dobili iz 100 kg grozja ed. 55 do 60 litrov mostna.

Na vinogradniškem gospodarstvu Jeruzalem—Ormož pričakujejo najlepši pridelek pri šponu, laškem rizlingu in muškatnem silvanecu. Najvišjo kvaliteto so dosegli pri belem burgundcu, ki ima letos od 21 do 25 stadičnih stopinj.

DOLENJSKI LIST

ZADRUGA ČRČEK

Učenci osnovne šole na Bilejskem so se zbrali v šolski zadrugi Črček. Krajevni odbor jim je dal zemljišče in letos so prideli na njem urejati vinograd ter terase. Spomladan bodo terase zgrajali in posadili trije. Kmetijska zadruga jim mnogo pomaga. Dala jim je že umetna gnojila, še bolj pa bodo potrevali njeni pomoči in pomoč mladih zadržnikov, ki bodo rigolali. In kaj so vzel v roke? Stare loptate, krampje in razno drugo orodje, vse je prisojno prav. Z dovoljenjem staršev so otroci primisli vse to v šolo, dali popraviti in so prideli. Ko so delali, so kmetje govorili: »Kaj bi to, podrobno se bo vse skupaj. Črčkarji pa bodo dokazali, da to ne drži.«

Tudi kooperacije imajo, in se kakšno: z zajci. Sami so darovali šolski zadrugi zajkle. Nekateri učenci so jih včasih nazaj v pogodbeno rejo. Dobikek si delijo: tri mlade zajkle iz gnezda mora kooperant prepustiti drugi, ostali zarod je njegov.

TRINAJST PORAVNALNIH SVETOV V CELJSKI OBCINI

Te dni so na območju celjske občine zbori volivcev. Zadnji bo v nedeljo na Dobrini.

Na vseh zborih so volivci postulali poročila in nato razpravljali o delu in načrtih ljudskega odbora celjske občine. Veliko zanimanja je bilo tudi za vlogo poravnalnih svetov. Na mninah zborov so namreč volivci celjske občine ustavnjavili prve poravnalne svete. Vsega skupaj bo delalo 13 poravnalnih svetov, od tega šest na področjih stanovanjskih skupnosti v celjskem mestu, eden za stanovanjsko skupnost Store, ostalih šest pa za območja krajevnih odborov, to je za Dobrino, Vojnik, Strmec, Frančekovo, Skofjo vas in Smartno v Rožni dolini.

V SEMPETRU OBRAT »ISKRE«

Skrb za gospodarski napredki gorilskega okraja, je obrodila nov sad. V Sempetru pri Novi Gorici bodo namreč postopno razvili obrat »Iskre«, znane tovarne elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov v Kranju. »Iskra« skladno v smotri perspektivnega načrta naše dežele, nagnjo napreduje in bo zato razširila svoje obrate in oddelke.

Ze v predhodnem taborišču Sv. Sobe v Trstu se »politični begunci« kmalu prepričajo, da je bila bajka o zlati tujini v resnici le bajka in se jim vse lepe sanje in upi kmalu razblinijo v nič spričo trde resničnosti. Komaj sproti si lahko potešijo glad, za cigarete pa že ni denarja. Ko se toliko privadijo, da se prično spuščati v moledovalske pohode v mesto, pa jih oblasti kmalu premestijo v druga taborišča v notranjosti dežele.

V neposredni bližini Neaplja pod Vezuvom so kar tri taborišča: Campo Aversa, Campo Capua in Campo Canzonella Fuori Grotta. V njih vladajo nemogoče razmere, saj se niti enkrat na dan taboriščniki ne morejo do sita majest, kamoli da bi imeli denarja za cigaretne dim. Spričo takih razmer

stva pa imajo še vedno 337 krav in tele križaste pasme, ki najjo takoj zamenjajo s plemensko sivorjavo pasmo, razen tega pa ne pride niti na vsaka 2 ha travnište in pašniške površine 1 glava živine, čeprav je ponekod v Jugoslaviji že 6 glav živine na ha površine. Omenil je tudi, da je v Vremski dolini velik problem razdrobljenost kmetijskih površin in če bi intenzivno gojili živinorejo ter sadjarstvo, bi lahko povečali z eno tretjino zdaj zapošlene delovne sile dohodek vsaj za 30,500,000 dinarjev letno. Drugi vir dohodka pa bi si lahko ostvarili v višini 8,000,000 dinarjev letno, če bi bolje izkorisčali pašnike in travnike na Vremščici.

Glede sadjarstva je podpredsednik občine omenil, da je na področju KZ Vreme več tisoč javlan slabke kakovosti in če bi pričeli z intenzivnim sadjarstvom, bi se čisti dohodki najmanj potrojili, saj so dane izredno velike možnosti za povečanje sadnih površin za najmanj 100 ha. Ob zaključku svojega govora je podpredsednik občine omenil, kako veliki so pogoji za hiter nadaljnji razvoj posebno živinoreje in sadjarstva, če bodo tudi v prihodnjem v Vremski dolini upošteli sodobne agrotehnične ukrepe in poglobili kooperacijske ter pogodbene odnose med zadrugami in individualnimi kmetovalci.

—er

LIV « JE MAJHNO PODJETJE — TODA mnogo štipendistov imajo

Te dni je delavski svet kovinskega podjetja LIV v Postojni na svojem enajstem rednem zasedanju analiziral uspehe za tretje četrletje letosnjega leta. Delovni kolektiv podjetja je svoj letni plan za to obdobje izpolnil za 105 %, kar pomeni, da bo odsto-

tek o izpolnitvi plana ob koncu leta še znatno porastel. Omembne vredno je tudi dejstvo, da so bili tudi uspehi dosegjeni v precej težavnih pogojih. Kolektiv je namreč zelo mlad in nima zadostnega števila strokovnega kadra, ki jim ga zelo primanjkuje. V letosnjem letu je tudi uspel, da je znašal znašal proizvodne stroške, saj so le ti za 8 % nižji v odnosu na preteklo leto. To pa je dosegel predvsem z večjo štednjo in z boljšim izkorisčanjem surovin. Na seji so obravnavali tudi vprašanje o vzgoji nadaljnjih kadrov. Sedaj ima podjetje 23 vajencev, dva štipendista na srednji tehnički šoli v Ljubljani, enega na delavski šoli in dva na strojni fakulteti v Ljubljani.

SLOVENSKI JADRAN
v vsako hišo
Slovenskega Primorja

Dobesedno: TUJINA PIJE KRI!

Vsi tisti nesrečni mladi ljudje, ki so jih premotile govorice in napačno gledanje na življenjsko stvarnost ter se odšli v svet, da bi sami preizkusili resnico o »medu in mleku«, ki baje tamkaj teče, so se v zadnjem času po vedno hujših razočaranjih znašli v tragični zagati. Kot »politične ubežnike« so jih Italijanske oblasti (govorim le o Italiji, podobno pa je tudi z Avstrijo in v Franciji, kolikor se redkim posredi priti tja) nastanile v raznih begunških taboriščih predvsem na jugu države.

Ze v predhodnem taborišču Sv. Sobe v Trstu se »politični begunci« kmalu prepričajo, da je bila bajka o zlati tujini v resnici le bajka in se jim vse lepe sanje in upi kmalu razblinijo v nič spričo trde resničnosti. Komaj sproti si lahko potešijo glad, za cigarete pa že ni denarja. Ko se toliko privadijo, da se prično spuščati v moledovalske pohode v mesto, pa jih oblasti kmalu premestijo v druga taborišča v notranjosti dežele.

V neposredni bližini Neaplja pod Vezuvom so kar tri taborišča: Campo Aversa, Campo Capua in Campo Canzonella Fuori Grotta. V njih vladajo nemogoče razmere, saj se niti enkrat na dan taboriščniki ne morejo do sita majest, kamoli da bi imeli denarja za cigaretne dim. Spričo takih razmer

KOPER 18: Podjetje Vino Koper je na področju našega okraja odkupil 88 vagonov grozja sort bela malvazija, refško, kabernet in merlot. Celotni vinski pridelek znaša okrog 57 vagonov vina in je že spravljen v velikih cisternah in sodih, kjer bo v tem področju podvržen šolanju. Podjetje Vino Koper je odkupil tu 60 vagonov belega grozja v bujskem okraju, kjer je bila letina zelo bogata. Letos v glavnem zadovoljuje tudi sladkorna stopnja, saj znaša pri malvaziji do 22 stopinj.

KOPER 82: Avtoturistično podjetje Slavnik bo s 1. novembrom uvedlo redno avtobusno progo Koper—Hrastovje—Dol. S to progo, ki je že večletna težnja prebivalcev Hrastovje in Dola, bodo končno tudi odročni kraji povezani z okrajinom središčem. Potrebno bo le, da prebivalci popravijo krajski odsek ceste, ki ni primeren za varno vožnjo z avtobusi.

KOPER 198: Pomorsko podjetje Obalna plovba Koper v likvidaciji je uvedlo nov zimski plovni red za motorne čolne, ki obratujejo na krožni progi Koper—Valdoltra—Turist Ankaran—Koper. Iz Kopa obdajajo ob delavnikih ob 8., 10., 12., 14.15 in ob 16.15, ob nedeljah pa namesto ob 8. ob 8.40 uri. Razen tega so uvedli ob sobotah, nedeljah, praznikih progo Koper—Turist Ankaran—Koper z odhodom iz Kopa ob 20.15 in s povratkom iz Turist Ankaran ob 00.30 uri. Ta proga je namenjena predvsem udeležencem zabavnih večerov s plesom v gostišču Turist in prebivalcem Valdoltra in Ankaran, da si lahko ogledajo predzadnjo kilometri predstavo.

ILIRSKA BISTRICA 78: V teh dneh bo Agroobnova iz Ljubljane začela z rigolanjem 40 ha zemljišča v vasi Smreje v ilirskobistriški občini, na katerem bodo uredili nov sadovnjak. Vaščani so zato, da bi omogočili lažji dostop velikim strojem za rigoljanje, popravili 6 km vaških poti ter napeljali več kot 250 kubikov kamenja.

IZOLA 41-72: Občinski svet za blagovni promet in turizem je predlagal uveljavitev uredbe, ki naj določa tak poslovni čas, da bo v kar največji meri ustrezeno željam in potrebam potrošnikov. Odredba naj predvideva, da bi v Izoli poslovale ob delavnikih nepretrgoma od 6. do 20. ure po ena poslovalnica z živilskimi predmeti, ena s sadjem in zelenjavo, prodajalna mleka, prodajalna kruha ter ena mesnic.

SEŽANA 3: Na svoji zadnji seji je svet za blagovni promet in turizem pri ObLO Sežana razpravljal o preskrbi delavskih menz in gostišč ter trgovske mreže z zimnico. Sedaj je najbolj pereča oskrba s krompirjem in bo potrebno podvzeti še nekaj ukrepov, da bodo zadovoljili najnujnejše potrebe potrošnikov.

Na tej seji so tudi sklepali o odkupnih cenah krompirja, ki naj bi bila odkupna cena terana 10 dinarjev za maligan oziroma do 30 dinarjev po okusu, to je okrog 110 do 130 dinarjev za liter.

Nesrečnih beguncov, ki ne vidijo

rb

Med najboljšimi v Sloveniji

Prejšnji torek so se dijaki postojanske gimnazije zbrali na redni letni mladinski konferenci. Uvodni govor je bil posvečen 40. obletnici ustanovitve SKOJ.

Gimnazijci so izvolili nov mladinski komite, solski odbor in delegacijo za občinsko mladinsko konferenco. Sprejeli so tudi plan dela za prihodnje leto. Dijaki so se odkrito pomenili o posameznih problemih solskega in izvenškega dela. Poudarjena je bila želja, da bi na gimnaziji ustavili osnovno partijsko organizacijo.

Dijaki so v diskusiji načeli vprašanje razredne skupnosti, čigar delo je v tem, da vodi vse šolsko in izvenško delo razreda, predvsem pa, da pomaga slabšim dijakom do večjega znanja in pravilnejšega odnosa do šole. Ta pomoč naj bi se kazala v omejevanju neopravičenih izostankov od pouka in opravičevanja zaradi neprizadelenosti. O teh škodljivih pojavih naj bi razredna skupnost razpravljala in pravilno ukrevala. Ugotovili so, da razredne skupnosti niso zaživelje, kot bi morale.

Z navdušenjem so sprejeli sklep o nadalnjem izdajanju gimnaziskoga literarnega glasila »Glas Krasa«, ki naj v prihodnje postane resničen odraz vsega dela in življenja na postojanski gimnaziji. Želja dijakov je tudi, da bi ustavili lastni pevski zbor in s tem še bolj poživil kulturnoprosvetno delo.

Hrpeljska mladina gradi igrišče

Mladinska organizacija v Hrpeljih je na pobudo občinskega sveta za kulturo in prosveto ter starešinstva TVD Partizan organizirala delovno akcijo za ureditev športnega igrišča, ki naj bi ustrezoval vsem športnim programom. Razen za nogomet, košarko, obojko in tenis bo novo športno igrišče služilo tudi šolski in odruši mladini za telovadne vaje in nastope.

Prostovoljnega dela se udeležuje ob nedeljah okrog 30 mladincov in mladink, od teh 12 iz industrijskega obrata TOS. Sodeluje pa tudi šolska mladina in nekaj odraslih članov ter simpatizerjev TVD Partizan. Novo športno igrišče bo na zravnarem terenu ob mlačem borovem gaju ob robu središča Hrpelja na levem strani cesti v smeri proti Reki. Gradiči igrišča, katerim bo prisloko na pomoč tudi občina, pričakujemo, da ga bodo že prihodnjo pomlad izročili svojemu namenu.

J.Z.

Ljudsko slavje ob našem morju

Piran je dostenjno proslavil prvič v svoji občinski praznik. Ze teden dni pred dejanskim praznovanjem so se začele razne prireditve. Medtem, ko so se najprej vrstila samo razna športna tekmovanja, pa je bila v sredo večer tudi že prva slavnostna akademija.

40-LETNICA SKOJ

V nabito polnem gledališču »Tartini« so se v pestrem kulturnoumetniškem sporedru zvrstili razni recitatorji in pevski zbori. O zgodovinskem razvoju in delu komunistične mladine Jugoslavije je govoril Stojan Ražem. Na akademiji so sodelovali tudi predstavniki JLA.

Podobna akademija je bila naslednji dan popoldne za mladino vseh piranskih šol, tudi italijanskih. Program je bil dvojezičen in je pokazal, da je v vrstah piranske mladine mnogo umetniških talentov, predvsem pevskih.

RAZSTAVA SOLSKIH RISB

Medtem ko sta v Piranu in Portorožu potekala dva šahovska brzoturnirja, so v obeh krajih bile v teku zadnje priprave za dvoje lepih razstav.

V Portorožu so v četrtek večer v malih dvorani »Ljudskega doma« odprli razstavo šolskih risb dijakov osemletke pod naslovom »Otrok in Piran«. Otvoritev so se poleg predstavnikov ObLO udeležili tudi domači likovni umetniki Birsa, Pečarič in Prinčič ter seveda profesorski in učiteljski zbor ter dijaki. Za razstavo je bilo izbranih 22 barvnih risb, ki so jih narisali v glavnem 12–13 let starci dijaki in dijakinje. Motivi njihovih risb so vsi iz neposredne, doživete okolice, z močnimi barvami, ki pa so slednje celo v kontrastih in izkazujo čustveno doživetost mladih talentov. Zbranim gostom je razstavljenje risbe komentirala profesorica Eda Konteljeva, ki ima tudi glavne zasluge za tako dobro organizirano in urejeno razstavo.

OBJEKTI ZA STANOVAJNSKE SKUPNOSTI

V petek opoldne so odprli v Piranu novo pralnico in kopalnico in ju izročili v upravljanje stanovanjski skupnosti. Pralnica je opremljena z dvema velikima in nekaterimi manjšimi stroji za pranje in sušenje perila, kopalnica pa razpolaga z desetimi kopalnicami, opremljenimi s toplo ter hladno prho in ostalimi potrebnimi toaletnimi napravami.

Medtem, ko je nerodna ura (popoldne) zakrivila, da otvoriti kopalnice in pralnice ni prisostvovala večja množica, pa sta bili popoldanski otvoriti deležni velikega obiska. V Portorožu je v parku za hotelom »Istra« predsednik krajevnega odbora Portorož Matevž Cop izročil svojemu namenu leto novo otroško igrišče. Zahvalil se je vsem, ki so s prostovoljnim delom ali kako drugače prispevali k temu, da je KO ob občinskem prazniku lahko izročil portoroškim otrokom to darilo. Novo portoroško igrišče je prostorno in razpoložljivo v vrsto naprav kot so vrtljaki, gugalnice, lestve za plezanje in podobno. Ena izmed plezalnih lestev ima posrečeno obliko velikega slona. Ko bo igrišče še dokončno ozelenjeno, bo ne samo v pravo radost mladini, temveč v lep okras Portorožu.

Skoraj istočasno je bila v Zuščičevi ulici v Piranu odprta prva mlečna restavracija v občini Lovro Vergolin, direktor komunalnega podjetja »Pekarne in slastičarne«, ki bo vodilo tudi ta lokal, je v kratkem nagovoru govoril, da je bila restavracija odprta iz dveh razlogov: končno ustrezli zahtevam po tovrstnem obratu družbenih prehrane in omogočiti prebivalstvu cenene malice in zdravjo mlečno hrano in pijačo v smislu borbe proti alkoholizmu. Povedal je tudi, da

bo večji lokal te vrste v doglednem času urejen na zelenjadnem trgu v Piranu. Nato je govoril še podpredsednik ObLO Piran Ivan Korošec, ki je poudaril, da spada otvoritev mlečne restavracije skupaj z otvoritvami drugih objektov, ki so jih danes prevzeme stanovanjske skupnosti, v okvir splošnih prizadevanj občine za izboljšanje življenjskih pogojev prebivalstva.

SVEČANA AKADEMIJA

Isto popoldne, torej v petek, sta predvojaška vzgoja in Zvezba borcev organizirali partizanski pohod iz Pirana na Beli križ in po ostalem gričevju občine v velikem loku nazaj v Portorož, kamor so udeleženci ob izstreljevanju celih rafalov in ob spremstvu partizanske harmonike prispevali v večernih urah.

Zvečer je bila v Tartiničevem gledališču slavnostna akademija. Po uvodnem klicu fanfar in pozdravnih pesmi moškega zborja ter svalospevu »Eviva Piran«, ki so ga zapeli gojeni italijanske šole, je imel slavnostni govor sekretar občinskega komiteja ZKS Gustav Guzej. Govoril je o pomenu praznika in o zgodovinskih dogodkih, katerih se ob tej priložnosti spominjam ter med drugim opo-

Vesel in nasmejan, ker je spet doma: Tone Sturm, pomočnik direktorja Splošne plovbe, ki je z M/L Piran priplul z Japonske prek ZDA minula soboto domov po nekaj mesečni odsotnosti.

zoril, da je že novoustanovljeni pomorski odred v času NOB izvajal načela in smernice, ki so še danes osnova naše politike do narodnostnih manjšin. Dalje je poudaril obmorski značaj piranske občine. Omenil je tudi velike izpreamembe, ki so v Piranu nastale po osvoboditvi in ki bodo z nadaljnji predvideni komunalnimi in drugimi deli prispevale, da bo naše obdobje ostalo v zgodovini Pirana zapisano kot doba socialističnega preporoda tega starodavnega mesteca. Opozoril je končno tudi na pravilnost gospodarske in naselitvene politike, ki je po letu 1955 omogočila v Piranu nastanek takoj številnih počitniških domov in s tem po eni strani obnovila številna poslova gotovega razpada, po drugi strani pa omogočila delovnim kolektivom Slovenije tako močno želeno letovanje ob morju; tako je Piran postal sinonim za obmorsko letovišče. Po govoru sekretarja Guzeja se je zvrstil bogat in pester kulturnoumetniški program, v katerem so sodelovali solisti in zbori domačega društva »Svoboda«, Pomorske srednje šole, Italijanskega kulturnega krožka (poseben aplavz je želj njegov tamburški zbor z dvema odlično izvedenima skladbama) in sopranistka, profesorica Majda Lovščetova ob spremljavi pianistke profesorce Ivanke Lipoglavškove.

PESTRA PRAZNIČNA SOBOTA

Preko tedna se je Piran odpral v praznično obliko: vzdolž ulic, pomolov in trgov so bile postavljene neštete državne in partijske zastave. Novi piranski grb je bil

razobezen na stolpu, na občinski palati in še marsikje; publike pa ga je lahko dobila kot spominke v obliki majhnega obeska za ključce. Izložbena okna so tako v Piranu kot Portorožu dopolnjevala praznično podobo.

V soboto dopoldne je bila slovensko odprt Pomorska razstava v dvorani nad Mestno kavarno. Lepo pregledno je na sicer majhen prostoru prikazan ves razvoj slovenskega pomorstva od legendarnih teženj »lepe Vide« preko originalnih dokumentov in fotografij o ustanovitvi in operacijah prvega pomorskoga odreda ob slovenski obali v času NOB do vsega povojnega razvoja pomorstva v piranski občini. (Razstava je odprta še ves teden in si jo je vredno ogledati, na kar opozarjam predvsem šole; vstop prost.) Razstavo so organizirali ob pozdravovalnem sodelovanju gojencev Pomorske srednje in Ribiške šole, za kar jim gre spet velepriznanje in pohvala.

V okviru praznovanja je podjetje »Splošna plovba« povabilo v Piran predstavnike podjetij, svojih poslovnih prijateljev iz vse Slovenije. Okrog 80 udeležencev je imelo v obeh dneh bivanja v Piranu tudi tehtne posvetne o nadaljnjem sodelovanju v pogledu uporabe uslug, ki jih nudi »Splošna plovba« pri izvozu izdelkov teh podjetij.

Generalna direkcija PTT je izdala za praznične dni poseben priložnostni žig, s katerim žigajo še tudi ves teden poštno pošiljke na piranski pošti, da bo tako še močnejje ostal v spominu slavnostni dogodek, ko je doslej največja jugoslovanska ladja »Piran« prvič v popoldne v matično pristanišče.

SPLOVITEV TEGLENICE

V soboto opoldne je bila v piranski ladjedelnici splovitev novega tisočtonškega tankera, prav takega, kot je bil pred desetimi dnevi v isti ladjedelnici že spoljjen za isto družbo, namreč za »Donavski Lloyd«. K otvoritvi se je zbrala množica prebivalstva. Po pozdravnih besedah predstavnika delavskega sveta ladjedelnice Mirka Gorjupa in zahvalnih besedah, ki je kolektivu ladjedelnice izrazil predstavnik »Donavskega Lloyda«, ki je prišel prevest obo tankera, je govoril še sekretar občinskega komiteja ZK Piran Gustav Guzej, ki je tudi botroval novemu tankerju. Poudaril je, da so k skupnim uspehom, s katerimi se lahko postavlja občina in ves okraj, mnogo prispevali prav graditelji ladij.

ATRAKCIJA DNEVA: PRIHOD »PIRANA«

Ze pred 14. uro, za katero je bil napovedan prihod nove motorne ladje, so se začele na piranske pomole zgrinjati množice ljudi. Kmalu po napovedanem času se je ladja mogočno pojavila okrog Savudrijskega rtča, zaplula po portoroškem zalivu, ob piskanju siren še vzdolž piranske obale in se končno zasidrala nekaj sto metrov daleč pred pristaniščem; ladja je zaradi obilnega tovora bila pogreznjena okrog 10 m v vodo, zaradi česar

Med svečanim zasedanjem ObLO Piran minula soboto popoldne, ko so oba zabora in prisotni gostje toplo pozdravili mornarje z nove ladje Splošne plovbe, z M/L Piran, ki je hkrati največja jugoslovanska tovorna ladja. Na zasedanju so potrdili za občinski praznik 15. oktober, sprejeli občinski grb in sklenili ustanovitev pomorskega oddelka pri piranskem mestnem muzeju.

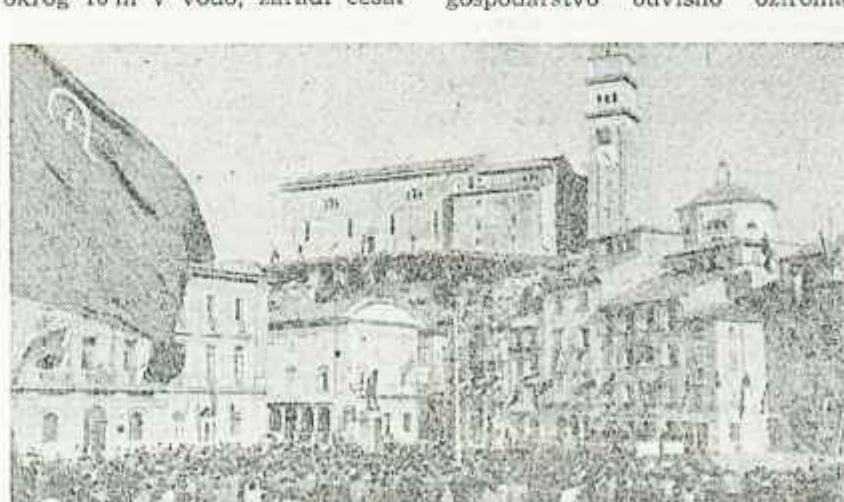
ni mogla v mnogo plitvejše pristanišče. Otroci z zastavicami in pozdravnimi transparenti so navdušeno mahali v pozdrav, znani motorni čoln »Pinto Tomaž« pa je odpeljal »Piran« nasproti kompletno godbo »Litostroja« (ki je že ves dopoldan izvajala na Tartiničevem trgu promenadni koncert), da mu je zaigrala v pozdrav. Skoraj 160 m dolga prekoceanika je kmalu nato sprejela na krov prve goste. Še tisto popoldne, posebno pa v naslednjih dveh dneh si je ladjo ogledalo nekaj tisoč ljudi. Obiskovalce ni povezano z morjem in kako se imamo zahvaliti svojemu naglemu razmahu prav zaradi tega, ker je pravilno doumelo svojo vlogo v tako značilnem obmorskom predu. ObLO je na skupni seji obeh zborov v navzočnosti delegacije s »Piranom« in številnih visokih gostov sprejel sklep, da se za občinski praznik Pirana proglaši 15. oktober, da se v mestnem muzeju ustanovi poseben Pomorski oddelek in sprejel piranski grb.

Na seji je izrekel tople čestitke prebivalstvu občine in posadki ladje »Piran« predsednik OLO Koper Albin Duje, ki je tudi izrazil svoje najboljše želje za nadaljnji razvoj piranske občine, predvsem pa njegovega pomorstva. Kapitan »Piran«, tov. Šaranić, je potem vse ljudske odornike in visoke goste povabil na ladjo na svečani sprejem.

JAVNA ODDAJA ZA POMORŠČAKE

Zvečer je bil Piran tako praznčen, kot gotovo še ni bil v svoji zgodovini. Veličasten ognjemet in baklada, pravzaprav »lampionada« pionirjev, sta se začela takoj po končanem »napadu na Piran«, ki sta ga uspešno izvedla predvojaška vzgoja in Zvezba borcev. Po piranskih trgih, ulicah in obalah se je zbralo na tisoče domačinov in gostov, ki so prihiteli z vseh strani Slovenije, da prisostvujejo prihodu velike ladje in prireditvam ob prvem piranskem občinskem prazniku. Piranski in portoroški hoteli in gostišča so pestavili na raznih mestih zasilne točilnice, kjer so pozno v noč postregli z jedačo in pijačo. Do jutra skoraj je po piranskih ulicah odmevala glasba in prepevanje. Ljudsko rajanje je bilo res popolnoma v duhu praznika.

Se prej pa je bila zvečer v gledališču »Tartini« javna oddaja za pomorščake. Radio televizija Ljubljana je oddajo posnela na magnetofonski trak in jo bo mogoče slišati danes, v petek, 30. oktobra, na občajni oddaji za pomorščake. Na prireditvi sta govorila predsednik ObLO Piran Davorin Ferligo, ki je najprej navedel razloge, zakaj predlagata določitev piranskega občinskega praznika prav v oktobru, potem pa je našel še nekatere podatke, ki dokazujejo, kako je piransko gospodarstvo odvisno oziroma

Med političnim zborovanjem v nedeljo dopoldne v Piranu, ko je s časne tribune v ozadju govoril zborovalec državni sekretar za blagovni promet FLRJ in zvezni poslanec obalnega področja koprskega okraja Marjan Breclj.

VELIKO ZBOROVANJE NA TARTINIEVEM TRGU

Tudi v nedeljo dopoldne je lepo vreme večelo praznično vzdružje z zastavami ozajšanega Pirana. Z nekolikšno zamudo se je ob 10. uri začelo na Tartiničevem trgu veliko politično zborovanje, katerega se je udeležilo tudi večje število visokih političnih predstavnikov iz Ljubljane in Kopra. Med drugimi so bili na časnem (Konec na 10. strani)

ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ ZENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA

ZE NOVEMBRA OTVORITEV SOLSKE MLEČNE KUHINJE

NASLEDNJA NALOGA

večji pionirski dom

Vzajnemu delu iniciativnega odbora za ponovno otvoritev solske kuhinje v Kopru gre zahvala, da bo že sredi novembra letos ponovno začela z delom mlečna kuhinja. Več kot dva tisoč otrok osnovnih in višjih šol bo zopet redno dobivalo tople obroke, ki jih bodo pripravljali v centralni solski kuhinji. Kot smo že poročali bodo v ta namen preuredili prostore bivšega Kluba LM. Adaptacija kuhinjskih prostorov bo znašala okrog 80 tisoč dinarjev, čiščenje in ureditev jedilnice pa približno 160 tisoč dinarjev. Z delom bodo začeli, čim bo Tajništvo za zdravstvo in socialno skrbstvo OLO Koper odobrilo prispevek teh sredstev za katera so že zaprosili.

Nova solska mlečna kuhinja se bo v glavnem poslužila inventarija, ki obstaja še iz prejšnje kuhinje in ga bodo le delno dopolnili z novim. Kuhinja bo opremljena tudi z dvema brzoparičnima kotloma, za prevoz topnih tekotin pa se bodo poslužili posebnih termus posod.

Brez dvoma bodo te pridobitve najbolj veseli učenci in dijaki — oddahnili pa si bodo koprski trgovci in prodajalke kruha, saj jih je mladež v določanih urah dobesedno oblegala z drobišem, ki največkrat ni zadostoval za pošteno malico. No, sedaj bodo mali in veliki koristniki mlečne kuhinje plačali le 250 dinarjev mesečno.

Iniciativni odbor, ki ga sestavljajo člani zdravstva, proslete in Rdečega križa občine Koper, si je zadal še eno važno nalogo: ureditev večjega in sodobno opremljenega pionirskega doma, ker je sedanjem mnogo pretesen in zaradi tega že nekaj let resna ovira za normalno izvenšolsko vzgojo številnih koprskih otrok zaposlenih staršev. Tudi to prepotrebno ustanovo nameravajo preseliti v večje prostore bivšega Kluba LM. Za to akcijo so seveda potrebne večje priprave, saj gre za več milijonsko investicijo. Vendar tudi tukaj ne bodo odlašali z delom. Čakajo le še dovoljenje za preureditev tega lokalnega v mladosti.

Pismo uredništvu

V preteklem šolskem letu je bila na pobudo postojanskega Društva prijateljev mladine ustanovljena v Postojni dijaška kuhinja, ki je poslovala v zadovoljstvu vseh dijakov. Denar za ureditev kuhinje je prispevalo društvo samo. Letos pa je njegova dejavnost nekoliko zastala in posledica tega je bilo delno skrčenje poslovanja kuhinje, ki letos nudi le malico. V Postojni pa je mnogo dijakov, ki se vozijo iz oddaljenejših krajev in ostanejo zaradi slabih prometnih zvez vse popoldne v mestu, usled česar potrebujejo toplo koso in zato so prisiljeni, da se za drag denar hrani po razni menzah in gostiščih, ki poslujejo na rentabilitetnem računu. Upravičeno se torej sprašujemo, čemu v Postojni ne poskrbijo za redno prehrano doražejoče šolske mladine in kje so vzroki, da ne obratuje dijaška kuhinja.

Dijaki

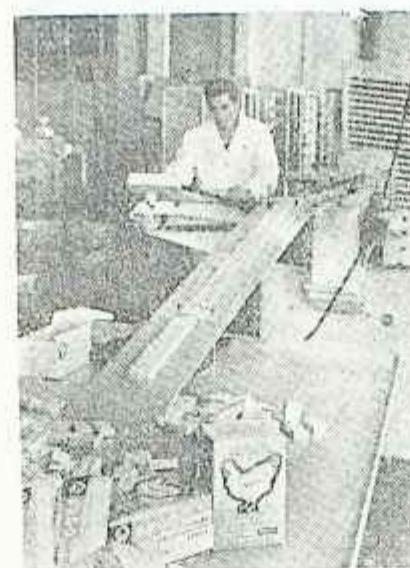
Posebnost tega plašča je dvojna vrsta gumbov, ki segajo skoraj do roba

Tudi v koprskem okraju prihaja vse bolj do izraza želja in potreba delovnih ljudi po ustanavljanju stanovanjskih skupnosti in stremljenje, da bi socialna in komunalna vprašanja reševali na področju, kjer delovni ljudje živijo in kjer lahko sami urejajo svoja življenjska vprašanja ter neposredno sodelujejo v upravljanju. To potrejuje, razen že dobro uspeljane stanovanjske skupnosti v IV. mestni četrti Kopru ter pravkar ustanovljeni stanovanjski skupnosti v Ilirske Bistrici in Trnovem, tudi številni znameti takih skupnosti, ki v obliki servisnega podjetja, otroške ustanove, šivalnic ali česa drugače, kažejo na zainteresiranost delovnih ljudi za urejanje problemov družine, vzgoje otrok, zdravstva, socialnega varstva, preskrbe, pošinka, to je v stanovanjski skupnosti.

Ker je stanovanjska skupnost organizem, kjer bodo rejevali vrsto vprašanj iz najrazličnejših področij, je razumljivo, da je že v prizahov za njihovo ustanovitev potreben vskrdati delo vseh upravnih in družbenih organov ter množičnih organizacij in društev, ki se ukvarjajo z določenimi problemi. To je tudi najvažnejša ugotovitev posvetovanja predstavnikov občinskih svetov za socialno varstvo, ki je bilo na pobudo Tajništva za zdravstvo OLO Koper in katerega namen je bil proučiti vlogo in naloge socialnega varstva v stanovanjskih skupnostih.

Iz številnih možnih vidikov dela in udejstevanja v stanovanjski skupnosti, si bomo torej danes nekoliko podrobneje ogledali naloge socialnega varstva ter pomanjkljivosti, ki so v našem okraju doslej zavirale večjo aktivnost socialnoverstvenih organov v okviru stanovanjskih skupnosti.

Posvetovanje je pokazalo, da med komisijami za družbeno upravljanje

Kombinat konzervne industrije DELAMARIS v Izoli izdeluje razen drugih proizvodov tudi splošno znano ARGO juho. Na sliki je stroj za pakiranje kock, katerih potrošnja se v razmerju z vrečkami vedno bolj veča.

Praktično pohištvo lajša gospodinjska opravila

Tovarna pohištva »Stil« v Skocjanu pri Kopru je dala te dni v svoji trgovini v Kopru na ogled prototip nove moderne kuhinjske opreme. Izdelali so jo v glavnem po načrtu novogoriškega mizarja Čičigoja. Vodstvo tovarne se je odločilo, da bodo pričeli s serijsko izdelavo nove kuhinjske opreme šele potem, ko se bodo prepričali, na kakšen odziv je naletela pri prebivalcih, zlasti pa pri gospodinjah. Pri tem bodo upoštevali pripombe in mišljena gospodinj o tem, kakšna naj bi bila kuhinjska oprema, da bi čim bolj ustrezala potrebam moderne, zaposlene družine. Vodstvo tovarne se bo pred pričetkom serijskega izdelovanja kuhinjske opreme posvetovalo tudi z Zavodom za pospeševanje gospodinstva v Kopru. Prototip opreme, ki jo razstavljajo v svoji trgovini, torej še nima dokončne oblike

kuhinjskih garnitur, ki jih bo tovarna pričela izdelovati, čim bo razpolagala s podatki o tem, kaj naše gospodinje želijo. Nova kuhinjska oprema naj bi po mnenju strokovnjakov v tovarni, stala okrog 50 tisoč din.

Razveseljiva je pobuda tovarne, da je usmrila proizvodnjo na racionalno in sodobno opremo, primerno zlasti za nova, nekoliko manjša stanovanja. Predvsem pa je umestno, da bodo pri tem upoštevali tudi mnenje potrošnika. Želimo, da bi se po tem zgledu ravnali tudi številni drugi proizvajalci!

Hkrati s kuhinjskim pohištvojem tovarna »Stil« razstavila v svoji trgovini tudi nov tip moderne spalnice za manjša stanovanja. Novo spalnico že izdelujejo serijsko in so prvič sto garnitur že prodali. Za razliko od starejših vrst spalnic, prevladujejo pri novem pohištvi svetleši toni. Pohištvo je razstavljivo, tako da pri prevažanju ni izpostavljen raznim poškodbam in da ga je moč brez težav prenesti tudi čez ožja stopnišča in manjša vrata. Prednost nove spalnice je tudi v njeni funkcionalnosti. Trodlena omara ima ena vrata opremljena z ogledalom, psiha je združena s komodo, postelje pa so nizke in ločljive.

Naj povemo še to, da so v tovarni STIL med drugim izdelali letos do konca septembra 1300 raznih družinskih spalnic, 100 spalnic za turistične hišice v Ankaranu in Portorožu, 1060 knjižnih omar za Zahodno Nemčijo, Francijo in Belgijo ter 1500 posteljnih vzmeti. N. K.

Zdravniški koticek

Zdravstveno problematiko pogostoma obravnavamo zgoj kampanjsko npr. ob tednu matere in otroka, proti tuberkulozom tednu, krvodajalskih akcijah in podobno. Na dolgo in široko se razpišemo o raku, sicer zelo zahrbni bolezni, ki pa jo obravnavamo marsikdaj bi rekli »zencionalno«, zato pa zanemarimo marsikaj drugega enako ali vendar še bolj važnega. Ker sem že pri raku, mislim, da vsaj marsikater članek, ki ga obravnavata, pogosto sproži nekako psihozo raka pri organško zdravim ljudev, ki so psihično precej labili. Taki najdejo marsikdaj bolezni tam, kjer je ni. Pogosto pa zanemarijo in zanemarimo druge bolezni in bolezne, pa vendar ne videt nepomembne, za zdravje delavnih ljudev in zdravnike pa zelo važne.

Statistikse iz naših ambulant kažejo kričeče primere zaradi katerih trpe labko ljudje celo življenje in zaradi katerih ima naša skupnost velike, a pravzaprav v vecini primerov nepotrebitne izdatke. Ali vedo naši ljudje, da lahko tako enostavno ozdravljivo obolenje kot je angina v primeru nezdravljenja zapušča posledice v sklepih, sreči itd. Ali vedo ljudje dovolj, kdaj in v kakšni meri naj poteka preventiva proti revmatizmu, ki je pri nas eno izmed najpogostejših obolenij, kakšne so posledice malih poškodb na rokah in posledice nekontroliranega uživanja raznih zdravil. Po naših hišah jih marsikdaj najdemo, resnici na ljbno povedano na kilograme. Bolnik jih po nasvetih raznih tet, sorodnikov in prijateljev uživa. Morda so svetovalci veliko koristili in ga ozdravile, vprašanje pa je, če so bolniku v njegovem bolezni koristna, ali niso morda škodljiva? Pogosto sprožijo neljube posledice oz. reakcije tako za bolnika, kakor tudi za zdravnika, ki katerega pride bolnik naknadno po pomoci. Iz prakse poznam take primere. Eden izmed mnogih se mi je priprtil pred kratkim na Baču. Obiskal sem bolnika, ki je tožil, da ima revmatizem. Pokazalo pa se je, da si je zdravil svoj revmatizem s tabletami, ki mu jih je prinesla dobronamerja sosedka, ker so le-te iz Trsta (značilna vera v tuja zdravila) in so njej pomagala proti raznim bolečinam. Izkazalo se je, da je v tabletah snov, ki jo bolnik ni prenesel in je zatorej dobil kopnivico, težko je dihal, stiskalo ga je pri srcu, in če bi jih užil v večji količini, bi bila možna tudi smrt. Vse zaradi dobre vere v sosedce!

In kaj najdemo v tako imenovanih »domačih lekarnah? Kapljice, mačja, praske, tablete, domače in lekarske čaje in drugo. Lastniki ne vedo več, zakaj so jih dobili in rabili. Priložnostno jih uporabljajo, ker so se enkrat že izkazale, ali kroži verja, da so koristna. Večina ne ve, kaj je pravzaprav pojedila, ali s čim se je mazala. In tisti, ki bolujejo za dolgotrajnim glavobolom? Marsikdo ne more »ozdraveti«, če nima redno s seboj skatice tablet. Glava jih boli že, če se spomnijo, da so pozabili tablete doma. Pomislijo pa ne, da vsakodnevno dalj trajajoče uživanje, četudi enostavni zdravil labko povzroči različne disharmonije v sicer normalnem organizmu. Pogosto je rabljena penicillinska mast, marsikdaj po nepotrebniem za malenkosti, pogosto uporabljena drastična odvajjalna sredstva itd. rode neljube posledice, brez krive zdravstvenega osebja. Vse to nastane zaradi zdravstvene nepoučenosti.

Dr. VINKO RAVNIKAR, Pivka

AKTUALNA TEMA

Vse o stanovanjskih skupnostih

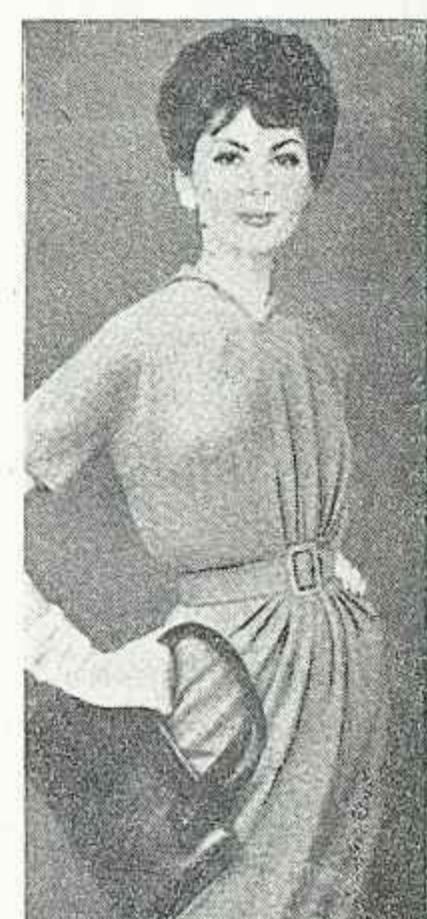
pri občinskih odborih SZDL in socialnoverstvenimi organi občin doslej niso bili potreben sodelovanja. To nameravajo urediti tako, da bodo komisije za družbeno upravljanje pri okrajnem in občinskih odborih SZDL vključili v svoj sestav tudi predstavnike svetov za socialno varstvo. S takim koordiniranim delom, v katerega naj bi pritegnili tudi predstavnike družbenih organov, ki se ukvarjajo z reševanjem podobnih vprašanj, kot so svet za varstvo družine, za zdravstvo, za šolstvo, za komunalne zadave in za gospodarstvo, bodo lahko postali pobudniki in usmerjevalci razvoja socialnih služb v stanovanjski skupnosti.

Na posvetovanju so ugotovili že drugo pomembnejšev, ki ovira uspešnejše uvažanje socialnoverstvenega programa v stanovanjskih skupnostih. Občinski ljudski odbori v Koprskem okraju namreč nimajo v svojem sestavu organov, ki so v prvi vrsti policični, da skrbijo za razvoj in izvajanje dejavnosti, ki so v okviru stanovanjske skupnosti v pomoč družini. Gre za svete za varstvo družine. Tak svet deluje zdaj samo v koprskih občin, kjer pa tudi še ni prav zaživel. V vseh drugih občinah imajo le svete za socialno varstvo, ki pa so tolkani obremenjeni s tekočimi zadevami in reševanjem posameznih vprašanj, da se ne morejo posvečati proučevanju socialno varstvene problematike v celoti. To nujno terja, da v vseh občinah, zlasti pa v občini, čimprej ustanovijo tudi v sklepih, ki so že po svojem pomenu in načinu nosilec idej varstva družine v občini, si ni moč zamisliti uspešnega reševanja zadevnih načinov v zvezi z izvajanjem zakona o stanovanjskih skupnostih. Naloge svetov za socialno varstvo in varstvo družine namreč je, da sodelujejo s praviljavilnimi odbori za ustanavljanje stanovanjskih skupnosti, da jim

posredujejo problematiko posameznih kategorij prebivalstva, analize in statistične podatke, na osnovi katerih bodo iniciativni odbori lahko izdelovali programe dela, organizirali potrebne socialne službe za pomoč družini, za varstvo in vzgojo otrok, pri opravljanju gospodinjskih del, dalje, da bodo lažje ugotovili, katero servisne službe so najbolj potrebne, da bodo lahko skrbeli za primerno zaposlitev starejših in invalidov v stanovanjski skupnosti, za razvedrilo in kulturno izvajanje ter za reševanje raznih pojavov, kot so alkoholizem in drugi. Vzorna naloga svetov za varstvo družine in socialno varstvo je tudi skrbeti za strokovno pomoč pri organizirjanju raznih služb v stanovanjskih skupnostih ter s seminarji, inštruktažami in sestanki usposabljati ljudi za opravljanje teh služb. Socialnoverstveni organi torej sodelujejo vsestransko pri izdelovanju programov dela Stanovanjskih skupnosti ter na osnovi teh programov izdelujejo program za družbeno varstvo otrok in mladine ter za delo na področju varstva odraslih v občinskem merilu.

Vse naloge kažejo na potrebo, da se socialnoverstveni organi tudi v Koprskem okraju čimprej vključijo v delo stanovanjskih skupnosti in tam čimprej življensko rešujejo vprašanja s svojega področja.

Naj ta sestavek zaključimo z besedami načelnice republike sveta za socialno varstvo iz Ljubljane, Olge Kraigherjeve na nedavnem posvetovanju v Kopru: »Z ustanavljanjem stanovanjskih skupnosti in v stanovanjskih skupnostih lahko pospešimo dvig življenske ravni prebivalcev, ki se prav na tem področju odraža najbolj občutljivo. Socialnoverstveni organi lahko vplivajo na reševanje in reševajo vrsto problemov, ki vplivajo na življensko raven odločilno.« (nk)

Elegantna obleka za zelo vitke postave. Najbolj primerno blago za tako obleko pa bo jersey

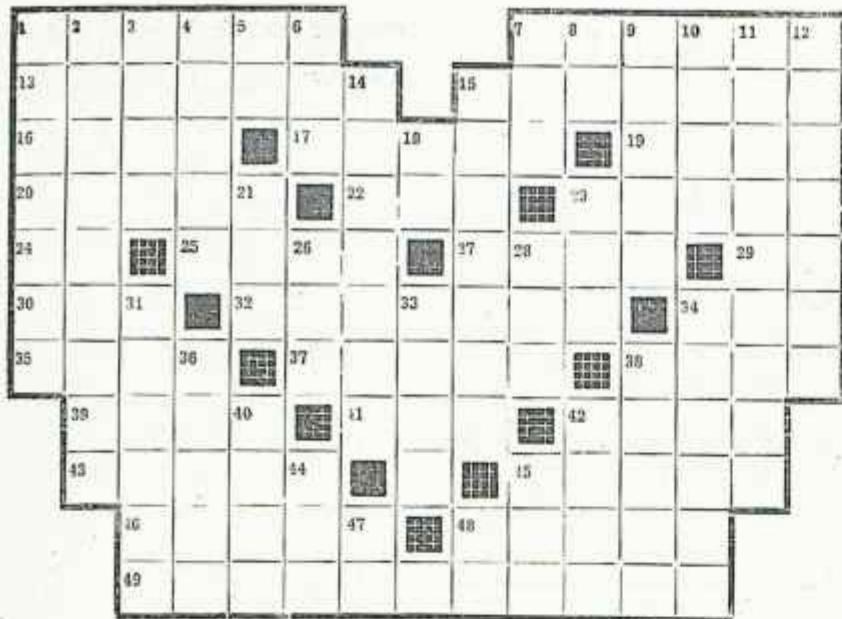
kaj bi kuhal?

BUJTA REPA

1 kg kiste rep, 40 dkg svežega sviljnega hrbta, 2 pesli kaše; 3 žlice masti, 1 žlico mokre, 2 čebuli, 3 stroke česna, sol.

Repo s svežo svinino vred kuhamo v majhnj količini vode. Na pol kuhanj dodamo kaše in puščimo, da se na repi zmečha. Poseljebi pripravimo prežganje s čebulami in česnimi. Razdelimo repi, po potrebi osolimo in razredčimo s toplo vodo ali z juho. Kuhamo še 10 minut. Nato pretresemo repo v skledo, vrhu pa lepo naložimo meso. Če nimašmo sveže svinine, vzamemo prekajeno.

BERITE IN ŠIRITE
»SLOVENSKI JADRAN!«

Vodoravno: 1. eden najpopularnejših sodobnih ameriških pisateljev (»Manhattan Transfer«), 7. stopinje, 13. zdravilo proti glavobolu, 15. požigalec iz strasti, 16. stik, 17. grški otok v Sredozemskem morju, ki je nekdaj pripadal Italiji, 19. pristanišče (angl.), 20. ime Gogoljevega junaka Buljbe, 22. pojav na vodi, 23. bog groma pri starih Germanih, 24. krm. znak za erbij, 25. najpomembnejši otok Indonezije, 27. poljski plevel, 29. osebni zašmek, 30. ločilo, 32. zdravniška priprava, 34. ime generalnega tajnika OZN Hammarskjölda, 35. ime skladatelja Stravinskega, 37. atenski zakonodajalec, 38. velika azijska država, 39. mesece na zahodni istrski obali, 41. vodna žival, 42. žabja okončina, 43. ptica ujeda, 45. pozitivne elektrode, 46. ustavnitelj kijevske države, 48. prestolnica balkanske države, 49. podatek ali beseda, ki ne spada v določeno zgodovinsko dobo.

Napovično: 1. barvne krede, 2. okrasna sobna lončnica z vedno zelenim listjem, 3. nasprotje v mišljenu, preprič, 4. blišč, sij, 5. oranže, 6. mlečni izdelek, 7. tekoča začimba, 8. zlato (franc.), 9. truš, 10. najvišji bog starih Egipčanov, imenovan tudi Ra, 11. najdaljše gorovje na slovenskem ozemlju, 12. spletko, kavarstvo, 14. uvajalec novega načina dela, 15. kopnina, obdana s treh strani z morjem, 18. pritrdišnica, 21. ribiška mreža, 23. poklon, darilo, 26. majhno naselje, 28. sanje, 31. zbornica, čete s konji in vozili za preskrbo čet, 33. tovarna športnih rekvizitov na Gorenjskem, 34. dragocen obesek za na čelo, 36. vrsta ameriškega medveda, ki je po velikosti manjši od srednjega velikega psa, 38. denarne enote skandinavskih držav, 40. visok hrib, 42. nekdanji plemički naslov, 44. neparen (v številah), 45. arabski žrebec, 47. krm. znak za kripton, 48. nemški predlog.

SLOVENSKI JADRAN
v vsako hišo
Slovenskega Primorja!

FRANCE MAGAJNA

Iz zlate dobe paketov

Neki moj znane je v veseljem razpoloženju vzkliknil: »Fantje — zlate dobe paketov je minila! Zares, tisti oddelki poštih in carinskih uradov, ki so imeli s paketi iz inozemstva opravka, ne živijo več, le življarijo; kmalu bodo okrneli, kakor okrne vsak organ, ki več ne služi.«

Velika poplava paketov, ki so jih odprli pipe dobrobitljive rojakje v tujini, je bila za omiljenje povojne bebe naših tako bridko preizkušenih narodov, neskoničnega pomena. Junastvo in veliko trpljenje našega ljudstva doma, je te rojake na tujem za-

grabilo za srce, da so tekmovali potem med seboj tudi najkromnejši in dalli svoj prispevki njim, ki so čast svojega rodu dvignili do neverjetne višine.

Resnica je pač — in to je zelo natančno — da so pakete posiljali pred vsem sorodnik; sorodnikom, a bilo je nešteto izjem — tudi neznane neznanim so ogromno darovali. Tudi jaz, priznam, sem prejel iz New Yorka paket od neznane osebe, o kateri se danes nič ne vem. Prosl sem eksportno tvrdko, ki mi ga je bila posilala, za naslov darovalca, pa nihče odgovora. Poznam tudi osebo, ki je posilala iz Amerike sedem velikih zavojev jugoslovanskemu Rdečemu krizu v pomoč najpotrebenjšim, a njenega imena ni na nobeni listi. In kdo ne ve za tisto neskončno dobrobitljivo »X-osebo«, ki jo poznamo pod skupnim imenom »Ameriške progresivne Slovenke«, ki je tako bogato darovala naše zdravstvene zavode z dragocenimi aparati! In ne samo bolnišnice, tudi drugi dobrodelni ali prostveni zavodi ter organizacije so prejeli od nje knežja darila.

Kot vidimo znamenje narodove hvaljenosti bi jim moral postaviti sredi Tivolja, tega prekrasnega parka slovenske metropole Ljubljane, najlepši spomenik.

In je pritekla pomoč tudi iz drugih virov in tudi iz drugih delov. Kdo bi mogel za vse vedeti ali je poglavitev nešte našte! Saj so celo gasilska društva dobila v dar kompletno v zelo drago gasilske opreme!

Da se povrnam k paketom. Kakšno hvaljenost naj pa neki pokažejo tisti, ki niso nobenega dobili; ki nima dobrotnih sorodnikov na tujem? Nobenot! Videti je, da je to res, pa ni popolnoma res. Nihče ni pozabil, kako je kmalu po končani vojni vsega zmanjkal. Tekstil, kar ga je še ostalo zasebnim trgovcem, je izginjal v podstreljaj! Prav tako usnje in drugačne za življenje neobhodno potrebne dobrane. Kar nenadoma ni bilo ved ne devljev in ne drete, ne živilja in ne šivanke, ne svinčnika in ne doškega zvezka, na kruhu in ne moke — in tako naprej še kilometri ali dva. Ko pa so se sčasoma vse te dobre »znova rodile, jih je bilo za dnevne potrebe veliko premalo. Ko bi jih postavili na prosti trg, bi jih denarnice v hipu kupili, stromaki bi se pa prijeli za nos. Zato so bile vsejedne dobrane nakaznice, ki so povzročile mnogo krika, bilo so pa neizogibno potrebne. Srečnež, ki so v tem času prejeli pakete, recimo iz Amerike, so bili nekako po nepisanim zakonom obvezani, da se piščim dobrinam v trgovini prostovoljno odpovejo. Koliko je bilo v delih trdovenih in sebiščnih »spaketarjev«, ki tega niso storili, ne vem, a vredni so prezira, kolikor jih je pac bilo. Misljam pa, da jih, vsaj relativno malično, ni bilo ravno mnogo. Na ta način so torej mnogi paketi omogočili: prejem nujno potrebnega blaga številnim potrebitvam, ki bi ga sicer ne dobili tako brz.

Vse to spada seveda v preteklost. Danes imamo vsakovrstnega blaga v kolikih, in v takih neomejenih kolikih, da niso paketi nikomur ved

VSAKIH 25 DNI REDNA POTNIŠKO-TOVORNA ČEZOCEANSKA PROGA IZ KOPRA V NEW YORK

Ko je delavski svet piranske »Splošne plovbe« na svojem zadnjem zasedanju razpravljal o položaju v pomorskom prometu ter ugotovil, da bo blagovna izmenjava med Jugoslavijo in ZDA še nedalje naraščala ter da že sedaj precej tovornega prometa opravijo čezoceanske tuji zastav, je sklenil, da podjetje odpre redno stalno čezoceansko potniško-tovorno progo Koper—Reka—New York in nazaj. Na progi, ki jo bo »Splošna plovba« odprla v začetku januarja 1960, bodo plule hitre motorne čezoceanke tipa »Bovec«, »Bled« in »Bohinj«. Pot od Kopra—Reke ter po potrebi še iz katerega drugega pristanišča na naši obali do New Yorka bo ladja opravila v dveh tednih. Na tej direktni progi pa bo ladja lahko vsakokrat sprejela na krov do 70 potnikov, za katere bo v kabinah in saloni poskrbljeno za najprijetnejše udobje. Hkrati bo ladja vkljucala 7 do 8 tisoč ton tovora. Ta redna hitra proga je namenjena predvsem za prevoz finega generalnega tovora, ki mu je treba ob vklrcanju, med vožnjo in ob iztrcvanju streči z največjo skrbnostjo. Med takšen tovor pa šteje med drugim kristalno steklo in stekleni izdelki, razni lesni izdelki (pohištvo, galeriterja in tako dalje), fino obdelani kovinski izdelki, razni prehranbeni artikli, kot na primer steklene konzerve, vino v steklenicah, nadalje pleteni izdelki, hmelj, draž-

be, na katerem se je pokazalo da bo prav ta proga mogla imenitno streči našemu gospodarskemu razmahu, hkrati pa bo priča, da, kako nagel vzpon doživlja na pomorski promet. (a)

Nekaj misli o naših kmetijskih kulturnih

Obalna Slovenska Istra prehaja počasi, a nezdružano v popolnoma novo, moderno obdobje kmetijskega gospodarstva. Nenaravnato pridelovanje najrazličnejših poljskih in vrtnih kulturnih razdrobljenih parcelicah, nenaravnata gojitev raztresenega sadnega drevja ter urejanje vinogradov po starej navadah se bliža koncu. Moderno gospodarstvo ob množecem se prebivalstvu terja tudi moderna kmetijstvo. To ni nobena naša posebnost. Tako se dogaja povsed. Se nedavno so zahodne radijske postaje govorile o napovedih zmanjševanja za bližnjo bodočnost, med katerimi je bilo tudi govor o poljedelstvu. Napredovanja mehanizacija in potreba po vedno večji produkciji živil ne bo moreno dovoljevati lukušusa nekonominega obdelovanja zemlje po parcelicah ter nerentabilnega izkoriscenja delovne sile. Tako je bilo receno v teh napovedih kapitalističnih strokovnjakov.

Naši socialistični strokovnjaki se zdaj trudijo, da dosegajo, kaj in kako bi najbolje in najcenejšo lahko pridevali na posamezni ozemljih in s kulturnimi kulturnimi bi dosegli največji doseg v najboljši kvaliteti. To je zlasti važno za koprski okraj, ki je po strukturi tal in podnebju močno različen. Nobenega dvoma pa ni, da moramo posvetiti še prav posebno pozornost našim obmorskim Istri in prav posebnimi talenti in klimatskimi pogojih, kakršnih drugod po Sloveniji in v celoti niti ne na Goriskem. Zaradi tega se bomo tu lotili sajenja nekaterih vrtnih in vrst sadja, ki najbolj uspeva ter urejanja vinogradov z žahinješimi trtami, posebno tudi za konzumno grozdje. Pri tem pa menijo nekateri, da ne bi kazalo zasajati preveč vinogradov za vino, ker perspektive za prodajo ne bodo vedno ugodne. To je zato treba dobro premislit.

Dobre pa je treba tudi premislit, če ne bi kazalo posvetiti pri načrtovanju več pozornosti nekaterim kulturnim, za katere so samo tu dan po goji. Pred leti je bil n. pr. sprožen predlog, naj bi pričeli v nasadih gojiti pelin, ki vsebuje santonin. Tak pelin raste na nekaterih naših Istrskih tleh divjih, in stcer tam, kjer je v tleh določen odstotek soli. S planotačnimi nasadi tega pelina bi se moreno dovoljevati uvoza santonina in že to bi nam prihranilo devize. Pri tem pa bi mogli celo najbolje izkoristiti takoimenovane bonifike, ki so delno vsaj zaenkrat za nekatera druge kulturne manj primerne.

Ponekod rastejo pri nas, n. pr. v Piranu, kaprni. Ce rastejo divje, je najboljši dokaz, da bi jih mogli tudi načrtovati gojiti. Tudi s tem bi se resili izvoza in prodajali bi jih lahko se drugam. Po vseh naših obmorskih gmajnah raste dajje žinkija (brinistra), katere poganjki dajejo izvrstne, lanu podobno, same so mnogo trpežnejše predvso. Ponekod jo goje v nasadih in dosegajo z obrezovanjem lepe in dolge ter goste poganjke. Dalje bi bila naša tla primerna za nekatera zdravilne in dřavilne rastline, zato bi morali tudi te vključiti v planske postavke našega poljedelstva, takor je mogočo, da zadrži vsej nekatera rastline manj primerne.

Cot smo omentili, varuje eno skropiljenje koruzne rastline med vso njihovo vegetacijo, se pravi, da je Simazin aktiven v tleh delj časa, na kar velja se posebej opozoriti tiste kmetovalce, ki poslujejo po koruzi se kakšno drugo poljedelsko kulturo.

Pravilno uporabljen Simazin ni strupen ne ljudem ne živalim. Pri nas so ga letos preizkusili nekateri kmetijski gospodarstva ne samo na koruzi, pač pa tudi v sadovnjakih in vinogradih, kjer so dosegli nadzvoljive uspehe in zato priporočamo kmetijskim zadrugam, naj ga naročijo v večjih količinah se pred začetkom prihodnje sezone.

Inž. Angelina Gaberc

Najnovejši herbicid

Tovarna kemičnih izdelkov »Pinsus« v Račah pri Mariboru je pričela izdelovati nov selektivni herbicid Simazin, to je kemično sredstvo za zatiranje plevela v koruzi. Simazin je prva izdelovala znana Švicarska tovorna Geigy in ga dosegla z uspehom uporabili ameriški poljedelci, sedaj pa se je lotila njegovega izdelovanja tudi ena izmed naših največjih kemičnih tovorn.

Simazin uničuje 100% širokolistne pleveli in trave že enkratnim skropiljenjem, kar kaže, da je priporočljiv predvsem v krajin, kjer je malo delovne sile, da bi opravila večkratno skropiljenje. To je herbicid v prahu, topilje je v vodi in na rastilne deluje po ko-reninskem sistemu. Na hektar zemlje ga porabimo približno pet kilogramov, največ pa 8 kg, če je zemlja težka in če z njim skropimo vso površino. Ce pa skropimo samo med vrstami, ga porabimo le do 2 kg na ha.

Se eno prednosti ima uporaba Simazina. Na sejalnicah lahko pridemo rezervoare za skropiljenje in že med setvijo skropimo — zatiramo plevel. S tem pa v veliki meri zmanjšujemo investicijske stroške. V kolikor skropiljenje ne opravimo med setvijo, ga moramo opraviti najkasneje teden dni po setvi.

Kot smo omentili, varuje eno skropiljenje koruzne rastline med vso njihovo vegetacijo, se pravi, da je Simazin aktiven v tleh delj časa, na kar velja se posebej opozoriti tiste kmetovalce, ki poslujejo po koruzi se kakšno drugo poljedelsko kulturo.

Pravilno uporabljen Simazin ni strupen ne ljudem ne živalim. Pri nas so ga letos preizkusili nekateri kmetijski gospodarstva ne samo na koruzi, pač pa tudi v sadovnjakih in vinogradih, kjer so dosegli nadzvoljive uspehe in zato priporočamo kmetijskim zadrugam, naj ga naročijo v večjih količinah se pred začetkom prihodnje sezone.

VSEM PIONIRSKIM ODREDOM V OKRAJU KOPER

V »Tednu otroka« je imel Radio Koper skupno z Okrajno pionirske komisijo sejo, na kateri so se sporazumeli za razpis

N A G R A D N E G A T E K M O V A N J A

v katerem naj bi sodelovali vsi pionirji in pionirke v okraju Koper. Nagrajenih bo 10 najboljših prispevkov po naslednjih temah:

1. Moje delo v pionirskih krožkih;
2. Zanimivosti mojega kraja (opisati gospodarske in zgodovinske zanimivosti);
3. Partizan mi je pripovedoval (resnična, še ne objavljena partizanska zgodbja iz domačega kraja).

Vsek odred naj pošlje do 15 najboljših prispevkov. Upamo, da se boste kar najhitreje lotili te naloge in začeli pošiljati prispevke takoj, in sicer na naslov: Radio Koper, pionirska pošta. Najboljše prispevke (največ 1–2 tipkani strani) bomo objavljali sproti v tedenskih Pionirskih oddajah, vsak torek ob 14.30.

Odredi bodo prejeli naslednje nagrade:

I. nagrada	10.000 din.
II. in III. nagrada po	8.000 din.
IV., V. in VI. nagrada po	5.000 din.
VII., VIII., IX. in X. nagrada nogometna žoga ali žoga za odbenko.	

Prispevke bomo sprejemali do 15. decembra, nakar se bo sestala komisija, jih pregledala in podelila nagrade, ki jih bodo odredi prejeli ob Novem letu.

Za domovino s Titom — naprej!

RADIO KOPER
Okrajna pionirska komisija

Ljudsko slavje ob našem morju

(Nadaljevanje s 7. strani)

odru navzoči organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček, podpredsednik Izvršnega sveta ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije Viktor Avbelj in dr. Joža Vilfan ter še več drugih članov Izvršnega sveta, član CK ZKS Ivan Regent, sekretar okrajnega komiteja ZKS Koper Albert Jakopič-Kajtžmir, predsednik OLO Koper Albin Duje in mnogi drugi ter seveda predstavniki domače občine. Zborovanje je začel sekretar občinskega komiteja ZKS Gustav Guzej, ki je pozdravil navzoče prebivalstvo in goste.

Nato je govoril ljudski poslanev v Zvezni ljudski skupščini za koprsko področje Marjan Breclj, državni sekretar za blagovni promet FLRJ. Čestital je občinom piranske občine k prazniku in k dosegrenim delovnim uspehom in izrazil prepričanje, da bodo gospodarski uspehi, ki jih dosegajo obmorski kraji Slovenije, v vzpodbudo za nadaljnji razvoj vseh obmorskih krajev v naši državi. Poseben poudarek je dal novi pridobitvi »Spljošne plove«, ki je z motorno prekoceaniko »Piran« prispevala pomemben korak v razvoju gospodarstva občine in vse jugoslovanske trgovinske mornarice. Tov. Breclj je omenil tudi dejstvo, da je piranska občina prav tako kot celotno koprsko področje sposobna, da v 4 letih izpolni gospodarski plan, katerega si je bila zadala za obdobje 1957 do 1961. To, da bo plan izpoljen že do konca prihodnjega leta, dokazuje, kako se tudi to področje, ki je bilo mnogo pozneje vključeno v okvir naše države, naglo in pravilno vključuje v uspešno socialistično gospodarstvo Jugoslavije. Poduaril je, da so pomorstvo, ribištvo in turizem za take obmorske kraje, kot je Piran, glavne gospodarske panege, ki jih je zaradi njihovih naravnih pogojev treba čim bolj razvijati in krepliti.

VODNO SMUČANJE

Že v četrtek je prispeva v Portorož ekipa sedmih avstrijskih športnikov, prvakov raznih tekmovanj v smučanju na vodi na Vrbskem jezeru. Njihov prihod je organiziral ing. Meidel, celovski inženir, kateremu v domovini ni bila dana možnost, da bi postavil žičnico za vodno smučanje, temveč je šele pri nas naletel na posluh za svojo zamisel in je projektilar in vodil gradnjo naprave za vodno smučanje v portoroškem kopališču. Avstrijski vodni smučarji, med katerimi so bila tri dekle, so že v petek, posebno pa v soboto in nedeljo, pokazali svo-

jo večino na vodnih smučeh, kjer je hitri motorni čoln »Kala« vlekel vzdolž obale med Portorožem in Piranom. S svojimi uspešimi, mnogokrat naravnost artističnimi točkami so želi veliko zanimanje in priznanje publike, ki jih je opazovala vzdolž vse piranske obale.

—00—

V pondeljek opolnoči je ladja »Piran« po dvodnevnom počitku v domaćem pristanišču dvignila sidro in odpeljala svoj bogat tovor v namembno luko. Praznici piranske občine je za letos končan.

JULE

OBVEŠČAMO VSE INTERESENTE,

KI SE ŽELIJO NAROČITI NA INOZEMSKE ČASOPISE IN REVJE ZA LETO 1960, DA SPREJEMAMO NAROČILA DO 15. XI. 1959.

NAROČITE LAHKO TUDI KNJIGE IZ VSEH DRŽAV!

NAROČILA SPREJEMA

ČZP »PRIMORSKI TISK« KOPER,
ČASOPISNI ODDELEK,
CANKARJEVA ULICA 1 (POLEG POŠTE)

AVTOTURISTIČNO PODJETJE »SLAVNIK« — KOPER

obvešča javnost, da bo z 2. novembrom 1959 pričelo s poskusnim obratovanjem na avtobusni progi KOPER-HRASTOVLJE-DOL.

in sicer ob delavnikih ter po naslednjem voznem redu:

odhod	14.30	19.45	KOPER	prihod	5.45	16.00
prihod	15.15	20.30	DOL	odhod	5.00	15.15

Novosti za kadilce

Rekonstrukcija Tobačne tovarne v Ljubljani je v teku. Samo za izdelavo cigaret so uvozili že 6 novih strojev, v kratkem pa jih bodo montirali še 10 nadaljnjih. Rezultati reševanja tega osnovnega vprašanja so že vidni. Na trg so te danj novi izdelki, ki so poleg odlične tobačne mešanice tudi sodobno opremljeni. Tako je virginsko-orientalska Blend cigaret ostvarila že dolgo časa iskan potrebo kadilcev. Analiza Duhanškega inštituta v Zagrebu z dne 9. 10. je ugotovila v Super Dravi le 1.44 % nikotina, kar je omogočil novi tehnološki postopek.

V tovarni upajo, da bodo kadilci to novosti sprejeli z zadovoljstvom.

Na temelju določil 33., 36. in 37. člena Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLRJ, št. 53/57) objavlja razpisna komisija Komunalne banke Koper.

R A Z P I S
prestih delovnih mest in sicer:

I. Delovna mesta pri podružnici v POSTOJNI:

1. DVE MESTI REFERENTOV V ODDELKU PLAČILNEGA PROMETA
Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 5 let službe v finančni stroki, od teh 3 let bančne službe

2. MESTO POMOZNEGA REFERENTA V ODDELKU PLAČILNEGA PROMETA
Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 5 let službe v finančni stroki, od teh 2 let bančne službe

3. MESTO STEVCA DENARJA.
Pogoji: Nepopolna srednja šola z najmanj 3 leta službe v finančni stroki

4. MESTO BLAGAJNIKA PRI EKSPozITURI V PIVKI
Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 3 leta službe v finančni stroki

II. Delovna mesta pri podružnici v SEZANI:

1. MESTO POMOZNEGA REFERENTA DOLGOROČNIH POSLOV (satdoktorist in likvidator)

Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 6 let službe v finančni stroki ali 4 leta bančne službe

PRIJAVE PO TEM RAZPISU JE DOSTAVITI KOMUNALNI BANKI V KOPER V ROKU 15 DNI PO OBJAVI.

Most

(Nadaljevanje s 5. strani)

»Saj to je Jan, hudiča, kako pa je ta prišel k bellu?«

»Mate, je prešimlo Jana. Poskušal je odpreti oči. Sprva ni šlo, nato pa se je le medto zasvetilo nad njim. Nekdo ga je opazoval, globoko sklonjen nad njim. To ni bil Matejov obraz, a zdele se mu je, da je tudi obraz, ki se videt, sam bogvedi kdaj in kje. «Da mi hudič dezertiral, ko je odšel od nas?« Reb besed pa ni rekli tisti, ki se je sklanjal nad njim, temveč nekdo drug, ki je bil za njim. Naenkrat se je Janu zazdelo, da je poine ljudi okrog njega. A ni mogel obrniti glave, da bi se razgledal, se oči so se mu zaprla, kar same, in ni jih mogel več odpreti, veke so mu bile kakor svilene. Obšel ga je silen strah, da prihaja tisto, česar se je zmeraj hat. V smrtni slutnji se mu je orosilo čelo, obraz mu je postal bel, misice so krčevito trziale in strpne.

ZAHVALA

Ob bridi izgubi moje žene in mame

ERNESTE SLUGA

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali in z nami sočustvovali, ter vsem onim, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Stjak, 20. oktobra 1959
Žalujoči mož Franc
in hčerki Draga in Olga

TRST — Pred dnevi so se tujaj sestali zastopniki slovenske etnične skupine na Tržaškem. Razpravljali so o položaju tržaških Slovencev po raztegnitvi italijanske uprave na ozemlju devinsko-nabrežinske, dolinsko-zgoniške in repentaborske občine.

Kino
KOPER: 30. in 31. oktobra in 1. novembra sovjetski barvni film TIHI DON I. del, 2. in 3. novembra sovjetski barvni film TIHI DON II. del, 4. in 5. novembra ameriški barvni film cinemascope RISARSKA MODELOV.

IZOLA: 30. oktobra film ZIGOSAN, 31. oktobra in 1. novembra ameriški film MATA HARI, 2. in 3. novembra kitajski barvni film NOVOLETNA ZRTEV, 4. in 5. novembra sovjetski barvni film TIHI DON II. del.

SEZANA: 30. oktobra in 1. novembra ameriški barvni film CEZ MNOGO REK, 3. in 4. novembra francoski film NA SMRT OBSOJENI, 5. in 6. novembra ameriški film TRIJE ZA REVJO.

SMARJE: 31. oktobra ameriški film MODRI PAJCOLAN, 1. novembra jugoslovanski film NE CAKAI NA MAJ.

SKOFJELJE: 31. oktobra jugoslovanski film NE CAKAI NA MAJ, 1. novembra ameriški film MODRI PAJCOLAN, 4. novembra mehiški film MEKSIKO V PESMI.

PIRAN: 1. in 2. novembra ameriški barvni film ULICA FREDERIK ST. 10. 3. in 4. novembra sovjetski barvni film PLAMEN NAD STEPO, 5. in 6. novembra italijanski film ZAPELJIVEC.

PORTOROŽ: 1. in 2. novembra ameriški barvni film CAROVNIK IZ OZA, 3. novembra ameriški barvni film ULICA FREDERIK ST. 10. 4. novembra italijanski film NESMRITNE MELODIJE, 5. novembra sovjetski barvni film PLAMEN NAD STEPO.

Radiotelevizija Koper
NEDELJA, 1. novembra: 8.00 Domäčne novice — 8.00 Kmetijska oddaja: »Kmetijska zadruga v Izoli na dobrati poti — Pridelovanje zdravilnih zelišč v piranskem občini« — 8.30 Skladbe za klavir — 9.00 Naša reportaža: »Spomeniki govore« — 9.15 Odmevi iz let. strahot in poslova — 11.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Pojo Slovenski oktet.

PONEDELJEK, 2. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Prehrana molničnih krovov pozimi« — 13.45 Zabavna glasba — 14.30 Športni pregled — 14.40 Izbrane melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Prekmurske narodne.

TOREK, 3. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Prehrana molničnih krovov pozimi« — 13.45 Športni pregled — 14.30 Izbrane melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Prekmurske narodne pesmi.

SREDA, 4. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »O hibridni koruzie« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzornik: »Kulturno življenje italijanske manjšine« — 14.45 Narodni odmevi — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Poje moški zbor iz Dornberka — 15.40 Iz zbornika spominov.

CETRTEK, 5. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Katera kralja je za govedo najboljša« — 13.50 Trije valčki J. Straussa — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volvci — 14.40 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Dalmatinske popevke.

PETEK, 6. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Na kaj moramo paziti pri sajnu sadnih nasadov« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domäčne aktualnosti: »Gospodarske organizacije pripravljajo proizvodne načrte za leto 1960« — 14.45 Poje zbor RTV Ljubljana — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba.

SOBOTA, 7. novembra: 7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Za večje donosev v kmetijstvu« — 13.50 Popevke in ritmi — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba — 15.20 Slovenski in pokupski plezi — 15.30 Iz naših kolektivov.

Mali oglasi

Dvosobno KOMFORTNO STANOVANJE v Mariboru zamenjam za enako v Kopru. Naslov na upravi lista.

DVKOLESA od 7.000.— dalje, CIKLOMOTORJI od 44.000.— dalje ter VESPE in MOTORJE, nove ter rabljene. Vam nudi tvrdka MARCON, TRST, Ulica Pietà 3 in nova trgovina na Trgu ospedale 6. Pošljamo dirlne pakete za Jugoslavijo.

GOSPODINJSKO POMOČNICO za takoj išče štiričlanska družina v Kranju (dva zdravnika z dvema otrokom). Ponudbe pošljite na upravo lista pod »Prijeten dom«.

STARO IZTROŠENO POHISTVO proda najboljšemu ponudniku hotel »Palace« v Portorožu. V poštov pridejo gospodarske in družbene organizacije. Javiti do 5. novembra 1959.

tranjščino, ker je priljube črno pomalal — kot nalašč je videti kot kakšna velika šolska tabla. Kar izziva, naj bi kaj načelkal nanjo. Morda tudi bi, če bi bilo še kaj prostora na njem. Otreći iz teh blokov so namreč to tudi takoj ugotovili in vse lepo premalali s kredami v raznih barvah in v raznih slikarsko umetniških stilih. S tako vnemo so se lotili risanja, da so v dveh mesecih s pridnim delom vse stene prekrili z vrsto bolj ali manj zrelih umetnin. Ker so stene polne in ni več pričakovati nove posebnosti, bi bilo morda prav, da si razstavo mlade umetnosti občinstvo takoj ogleda. Po zaključku razstave pa bi bilo prav, če bi hišni sveti na stroške staršev vnetih mladih umetnikov dali stene spet urediti kot so bile ob vselitvi pred borimi dve meseci. S tem bo verjetno ustrezeno tudi novim talentom, ki lahko s ponovnim umetniškim izživljanjem pripravijo svojim staršem spet prijetno plačevanje.

Prostora je malo in čas me prega — zato za danes lepo poždravljeni in na prijetno svidenje prihodnji! Lep pozdrav vašega Vaneta

Barba Vane pravi

Je taka burja po Postojni te dni, da se prav v Kopru dviguje prah te dni. In ne samo v Kopru — v samem Piranu sem v nedeljo videv in slišal vrtjencenje tega prahu. Burja, ki je ustala v Postoj

TELESNA VZGOJA * ŠPORT * SAH * TELESNA VZGOJA * ŠPORT * SAH * TELESNA VZ

SLOVENSKA CONSKA LIGA

NAMIZNI TENIS

Tri točke za Izolo in Novo Gorico

Lestvica:

Maribor	7	5	1	1	10:5	11
Kladivar	7	5	1	1	24:15	11
Branik	7	5	0	2	27:9	10
Rudar	7	4	1	2	23:6	9
Triglav	7	4	0	3	21:18	8
Ljubljana	7	4	0	3	16:19	8
Krim	7	2	3	2	7:10	7
Sobota	7	3	0	4	16:14	6
Grafičar	7	2	2	3	10:23	6
N. Gorica	7	2	0	5	19:27	4
Izola	7	0	2	5	8:20	2
Iirija	7	1	0	6	7:20	2

V nedeljo sta Izola in Nova Gorica dobro izkoristili prednost domačih igrišč. Goričani so premagali ljubljansko Ilirijo s 6:4. Izola pa je igrala s celjskim Kladivarjem neodločeno 2:2.

Izvrstna forma Celjanov, ki so letos med glavnimi konkurenti za osvojitev slovenskega prvenstva, je privabila na igrišče v Izoli blizu tisoč gledalcev. Prisostovali so borbeni in ostri igri, ki je mestoma celo prešla meje dovoljenega. Pred vrati obeh enajstoric so se vrstili napeti trenutki in zmaga je od prve do zadnje minute visela v zraku. Končno je prišlo do delitve točk, kar po našem mnenju tudi ustreza dogodkom na igrišču.

Gostje so začeli z velikim potetom in že po dvajsetih minutah igre vodili z 2:0. Prvi gol je dal Vodeb iz prostega strela. Ceprav je streljal iz precejšnje razdalje (35 metrov), je bil vratar Petrič pred žogo, ki je šla tik ob prečki v zgodnji levi kot, brez moči. Drugi gol je dosegel Marinček iz hitrega prodora. Iz pre-

cej težke pozicije je poslal žogo neubraniljivo z volejem v gol.

Domačini so se nato odresli pričinka in začeli nevarno napadati. Izsilili so štiri zapovrstne kote in enega od njih tudi spremenili v gol. Na splošno začudenje pa je sodnik ta gol razveljavil, češ da je bil pred tem napravljen prekršek nad vratarjem. Sodnik je bil menda edini človek na terenu, ki je videl prekršek, zato mu je občinstvo priredilo pravi koncert žvižganja.

V drugem polčasu je bila igra nekaj časa enakopravna, počasi pa so začeli gostje igratи medio in neborbeno. Ceprav je trajala komodnost gostov le deset minut, je bilo to dovolj da je Izola po Ercegu in Kostiču izenačila. Končno igre je spet pripadal gostom, ki pa niso mogli premagati trdne obrambe domačinov, zlasti pa še prisebnega vratarja.

Ce bi na kratko ocenili obeh ekipo, bi moral reči, da so bili gostje tehnično boljši pa tudi lepo in koristne so kombinirali. Domačini pa so bili borbenejši in pozrtvovalnejši. Žal pa je borbenost domačih sem pa tja prešla meje dovojenega.

Sodnik Červ iz Ljubljane ni bil kos svoji nalogi. Sodil je v škodo obeh ekipo. Domačinom je razveljavil regularni gol, gostom pa bi moral prisoditi enajstmetrovko. Ne odobravamo pa dejanje skupine navijačev, ki je po tekmi hotela fizično obračunati s sodnikom. Kaže, da bo potrebno v Izoli poostriči varnostne ukrepe, saj posamezniki nikakor nočajo razumeti, da se nepravilnosti rešujejo na pristojinem nogometnem forumu in ne z medsebojnimi obračunavanji.

Precej buren potek je imela tudi tekma v Novi Gorici. Domačini so začeli nekoliko nepazljivo, misleč da jim zmaga s slabšim nasprotnikom ne more uiti. Toda kaj kmalu so se prepričali, da se gostje ne misljijo šaliti, saj

so v deveti minuti vodili s 3:1, v trideseti pa s 4:2. Sele zdaj so začeli domačini diktirati hitro igro, ki ji gostje niso bili kos. Najprej je Nova Gorica izenačila, v drugem polčasu pa si je z dvema lcpima goloma zagotovila zmago.

V prihodnjem kolu igra Izola v Ljubljani s Krimom, Nova Gorica pa v Celju s Kladivarjem. Možnosti obeh primorskih enajstoric so zelo skromne.

ILIRIJA - KOPER 6:3

Koprčani so v nedeljo povabili ljubljansko Ilirijo, ki sodi med najboljše slovenske namiznoteniške ekipe Slovenije. Pričakovali smo, da bodo gostje zmagali z 9:0, toda njihov igralec Bohinc se tokrat ni uveljavil, saj je izgubil vsa tri srečanja.

Koprsko moštvo so sestavljali Skabar, Mahne in Kumar. Najbolj se je odlikoval Skabar, ki je igro proti najboljšemu Iliriju pretegnil. Pretičniku izgubil z minimalno razliko. Skabar je od lani zelo

naredoval. Ce ne bi v nedeljo precenjeval svojega nasprotnika, bi lahko celo zmagal.

Tudi Mahne je igral razmeroma dobro, zlasti proti Sezonovi. Kumar pa je tokrat odpovedal. Za vse tri Koprčane lahko rečemo, da igrajo proti močnejšim nasprotnikom z veliko tremo. Zato je njihova igra precej slabša takor na treningih. To je pač posledica premajhnega števila nastopov na kvalitetnejših prireditvah.

PRIMORSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Primorje spet na vrhu

V sedmem kolu primorskega nogometnega prvenstva so dosegli naslednje izide: Primorje : Tomos 3:0, Anhovo : Rudar 1:1, II. Bistrica : Adria 2:3, Tolmin : Postojna 2:2 in Sidro : Tabor 3:1. Branik je bil prost.

V glavnih srečanjih tega kota Sidro : Tabor in Primorje : Koper sta

zmagala favorita, medtem ko so se druga srečanja končala s presenečenji.

Za tekmo v Ajdovščini je bilo ogromno zanimanje, saj se je zbral na igrišču blizu 800 gledalcev. Pošembna nujkanost tega srečanja je bila v tem, ker je Koper prejšnjo nedeljo premagal Sidro, Primorje pa je igralo neodločeno v Postojni. Po teh rezultatih sodeč bi morali biti obeh enajstoric v odlični formi in občinstvo je pričakovalo ostro borbo za točke. Zal pa ni bilo tako.

V prvem polčasu je Tomos še nekoliko držal ravnotežje na igrišču, medtem ko so v drugem delu igre domačini povsem zgasodparili na igrišču. Ajdovci so odlično kombinirali in ustvarili toliko zrelih priložnosti, da je lahko Tomos zadovoljen, da je bilo le 3:0. V opravičilu gostom je treba povedati le to, da so nastopili v oslabljenem moštvo, saj je med drugim manjkal tudi vratar, ki se je poškodoval na tekmi s Sidrom. Toda proti razpoloženim domačinom najbrž tudi boljše moštvo ne bi dosti opravilo. Najboljša v ajdovski ekipi sta bila Černič v obrambi in Rošč v napadu.

Tudi zmaga Sidra nad Taborom je bila precej prepričljiva. Sidro je nastopilo s pomlajenim moštvom in je bilo v premoti zlasti prvi polčas. V drugem polčasu pa so gostje uprizorili nekaj nevarnih napadov, ki jih nespretni napadači niso znali realizirati. Zanimalo je, da so vse tri gole za Piran dosegli novinci, ki so prvič nastopili za prvo moštvo (Ernestini, Pušnik in Helcet). Igra je bila zelo ostra in borbenia, vendar brez grobosti. To pa je zasluga odličnega

sodnika Lovka iz Postojne, ki je sodil objektivno in avtoritativno.

Anhovo je v nedeljo osvojilo prvi točki. Tekma je imela precej nenavadn potek. Nalprej so gostje močno napadli in dosegli vodstvo 1:0. Domačini se niso pustili zmesti ter so v protinapadu izenačili. Po izenačenju je postala igra groba. Sodnik je energično posredoval in dva igralca Rudarja zaradi ugovarjanja izkrijuli. Tako je Rudar sam pripravil domačino priložnost, da so brez večjih težav zmagali. Vsekakor dober nauk za vsa moštva primorskega prvenstva, kam pripelje nediscipliranost igralcev na igrišču.

Hradska Bistrica je nezasluženo izgubila z Adrio. Bitja je v precejšnji premoti, zlasti prvi polčas. Napadalcii Bistrike so zamudili osem 100 odstotnih priložnosti, medtem ko so gostje vse priložnosti izkoristili.

Tudi neodločen izid v Tolminu je majhno presenečenje, saj so dosegli Tolminci na svojem igrišču vse nasprotnike gladko odpravili. Izid v glavnem ustreza dogodkom na igrišču.

LESTVICA:

Primorje	7	4	2	1	15:11	10
Sidro	7	4	1	2	18: 7	9
Postojna	6	3	2	1	10: 8	8
Tabor	6	3	2	1	14:13	8
Tolmin	6	3	1	2	25:13	7
Rudar	7	3	1	3	27:18	7
Tomos	6	3	0	3	8: 8	6
Adria	7	2	1	4	13:26	4
Branik	6	2	1	3	15:10	3
Anhovo	6	1	1	4	6:17	3
II. Bistrica	6	0	2	4	6:25	2

IZ OBČINE IZOLA POREČAJO O USPEŠNEM RAZVOJU GOSPODARSTVA

Minuli teden je bila v Izoli skupina seja članov občinskega komiteja ZK, občinskega odbora SZDL ter občinskega sindikalnega sveta, na kateri so razpravljali o realizaciji petletnega načrta gospodarskega razvoja občine Izola v štirih letih. Medtem ko je celoten dohodek leta 1956 znašal 4 milijarde 175 milijonov dinarjev, bo letos dosegel 6 milijard 826 milijonov dinarjev in prihodnje leto že 7 milijard 979 milijonov dinarjev, to je komaj 1% manj, kot je predvideval perspektivni plan za leto 1961, kar je vsekakor zelo razveseljiv uspeh občinskega gospodarstva. Prihodnje leto bo družbeni proizvod dosegel predvidoma 7 milijard 127 milijonov dinarjev, se pravi, da bo za več kot 3,5 milijarde večji kot je bil leta 1956. Kljub še vedno znateni fluktuaciji delovne sile in težnji po njenem povečanju pa bo število zaposlenih konec prihodnjega leta manjšo kot predvideva perspektivni plan, se bo pa povečala storilnost dela za 50% napram storilnosti dela pred tremi leti.

Po daljši razpravi in analizi sedanjega gibanja gospodarstva občine so udeleženci tega posvetovanja ugotovili, da obstajajo vse možnosti za izvirovitev petletnega plana v štirih letih, če bodo povečali napore za pospešeni gospodarski razvoj občine vsi delovni kolektivi, predvsem pa, če bodo izkoristili še neizkoriscene zmogljivosti, povečali storilnost dela in izboljšali organizacijo dela. Mnogo je bilo tudi govora o smeri nadaljnatega razvoja obrtne dejavnosti ter o vzgoji obrtniškega kadra. V izolski občini je namreč opaziti, da je zelo majhno število uslužnostnih obrtnih obratov in da je tudi obrnjenih sektorja dokaj neaktivna.

Med igralci TVD Partizana v Izoli

Najuspešnejši igralci Partizana Izola so vsekakor odbojkari in košarkaši. Odbojkari Izole tekmujejo v II. republiški ligi, kjer so osvojili prvo mesto. Tako so se kvalificirali za turnir prvakov vseh skupin, ki je bil v Kamniku. O tem turnirju smo pisali že v eni izmed prejšnjih številki, danes pa Vam posredujemo posnetke s tega turnirja: dvoboj Izola : Grafičar, ki se je končal z zmago Izole 3:1.

V ekipo Izole nastopa tudi bivši državni reprezentant inž. Bergant. Odbojkarska ekipa Izole je trenutno brez konkurenca v okraju.

Poleg moške ekipe ima Izola tudi dobro ekipo članic, ki pa se še niso mogle izkazati, ker niso bili okrajnega tekmovanja. Premagale pa so že ekipo Kopra in Olympije II. iz Ljubljane.

Zato tudi upravičeno pričakujemo, da bodo odbojkari Izole na prvenstvu, 22. novembra v Kopru osvojili prva mesta. Ta turnir prireja okrajni sindikalni svet v počastitev 40. obletnice ZK.

Hitter vzpon so dosegli tudi košarkaši Izole, ki so osvojili 2. mesto na

MALI ROKOMET

Poraz Kopra in Ajdovščine

Primorska zastopnika v moški republiški ligi sta v nedeljo ostala praznih rok. Na poraz Kopra smo sicer računali, razočarali pa so nas Ajdovci, ki so na domaćem igrišču izgubili kar z devetimi točkami razlike.

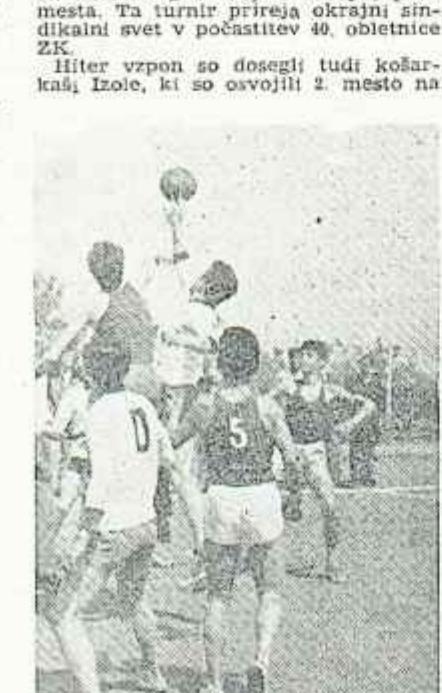
Rudar—Koper 24:11. Na točke v Trbovljah ni nihče računal, saj je Rudar trenutno najboljša slovenska rokometna ekipa. Res so bili domačini za razred boljši, vendar svoje premoči niso mogli dovolj prepričljivo uveljaviti, ker se je Koper pozrtovano in takoj dobri do kaj dobiti.

Ajdovščina—Krim 15:24. Gledeči so močno razočarani odšli z igrišča. Krim res ni moštvo, ki se ga ne bi doalo premagati, in to celo na domaćem igrišču! Kaže, da so gostje že v prvih minutah zmedli domačine, jim vsilili svoj način igre in jih tako postavili v šah-mat pozicijo. Za Ajdovce bi moralo biti to srečanje šola, da je tudi takтика v igri zelo važna stvar.

Piran—Koper 18:3. Rezultat je že sam po sebi dovolj zgovoren,

Na sliki: boj za žogo, kjer je bil višji tul iz Izole.

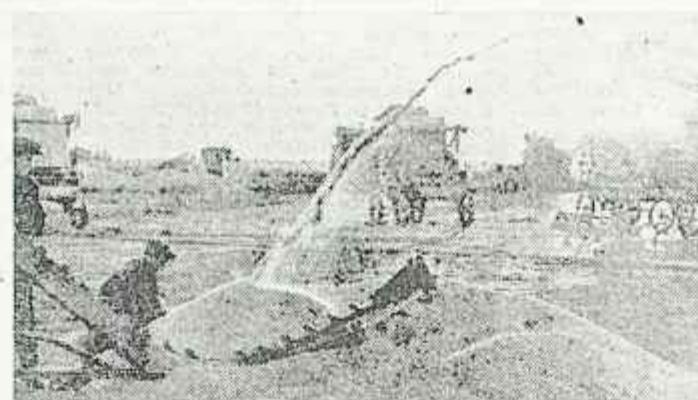
ALGE PROTI ZELODÜNM CIROM

U pošno sredstvo proti našajanju želodčnih čirov je našel ameriški kemik dr. John C. Houk v algh. Nova, povsem nestrupena tvarina, je dobila ime »Carageenin«. Puskus je delal na živilih. Zdaj delajo v neki vašingtonski bolnišnici poskuse na ljudeh. Baje zadoščajo širje kožarci redke raztopine Carageenina dnevno za popolno ozdravljenje nastajajočih želodčnih čirov.

KDO IMA VIŠJO CENO?

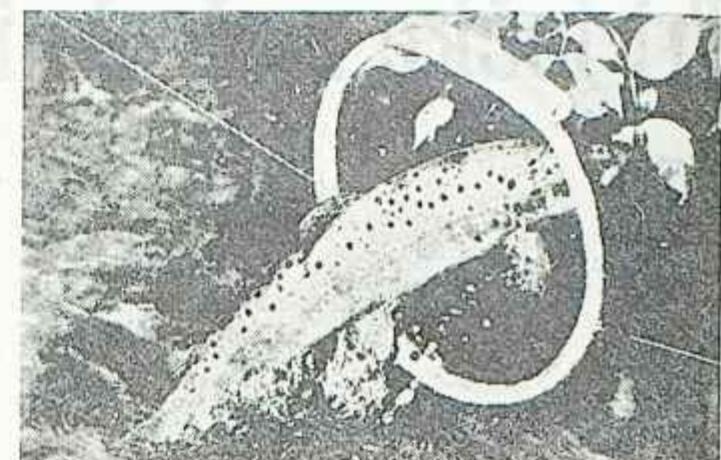
Po poročilu časopisa »Nedeljske novice«, ki izhaja v Sališburiju, glavnem mestu britanske kolonije Rodezije v Južni Afriki, se je pri mnogih črnskih plemenih v zadnjem času cena goveda za dva funta dvignila, nasprotno pa je cena žensk za tri funte padla. List podpira, da kaže to na zdrav gospodarski razvoj dežele.

Letos je zato dobro obrodilo tudi v Sovjetski zvezzi, tako da je zmanjkalo skladišč za vse zrnje. Na sliki je videti velike kupe žita kar na prostem sredi sovhoza »Bogdan Hmielicki« v Cjurupinskem rajonu.

REČNO-MORSKI PROMET

Med vsemi evropskimi reka-mladimi vladala največji promet na velikobritanski Temzi. Na leto reže njene valove nekako 110.000 ladij, kar bi bilo povprečno po tri sto na dan. Izliv reke Labe v Severno morje pa je lani preplulo 71.649 ladij, sestavljajoči več kot v letu 1957. Rečno-pomorski promet vseprav narašča.

Karl Luger iz St. Agidi pri Schärdingu v Zgornji Avstriji je v tolmunu pod svojim mlinom zdresiral lepo postru, ki ji je dal ime Hofrat (dvorni svetnik). Priklicejo s starim zvoncem k bregu, nakar ji za obročem ponagaja z lepim črvom. Seveda se ga Hofrat polakomni in v elegantnem skoku skozi obroč otme plen iz rok svojemu dreserju in gostitelju. Imenitna zabava, kaj!

Ingrid Bergman je te dni na ločitveni razpravi v Rimu dosegla, da je sodišče vse tri otroke iz zakona z Rossellinijem prisodilo njej. Na sliki jo je videti z dvojčkom Isabelo in Isotto ob žalostnem slovesu od Rima, od koder je igralka z otroki odpotovala v Pariz.

RAČUNSKI STROJI V OSNOVNI SOLI

Da bi šola že učencem nižjih razredov dala zanesljivo znanje in spremnost v računanju, so v nekaterih osnovnih šolah v ZDA uvedli v matematični pouk – računske stroje. Seveda so strojki le za kontrolo. Naloge rešujejo učenci in učencevi kot po vseh šolah, nato pa z računskim strojem ugotavljajo pravilnost dobljenih rezultatov. S psihološkega stališča je mladim računarjem brez dvoma manj nopravljeno, če jih na morebitno napako upozori računski stroj namesto strogega učitelja matematike. Na Cedar Grove šoli v New Jersey so te vrste poskusi pokazali, da so učenci na splošno tako v računstvu kaže tudi v samostojnem misljiljenju pol leta pred drugimi sovrašniki.

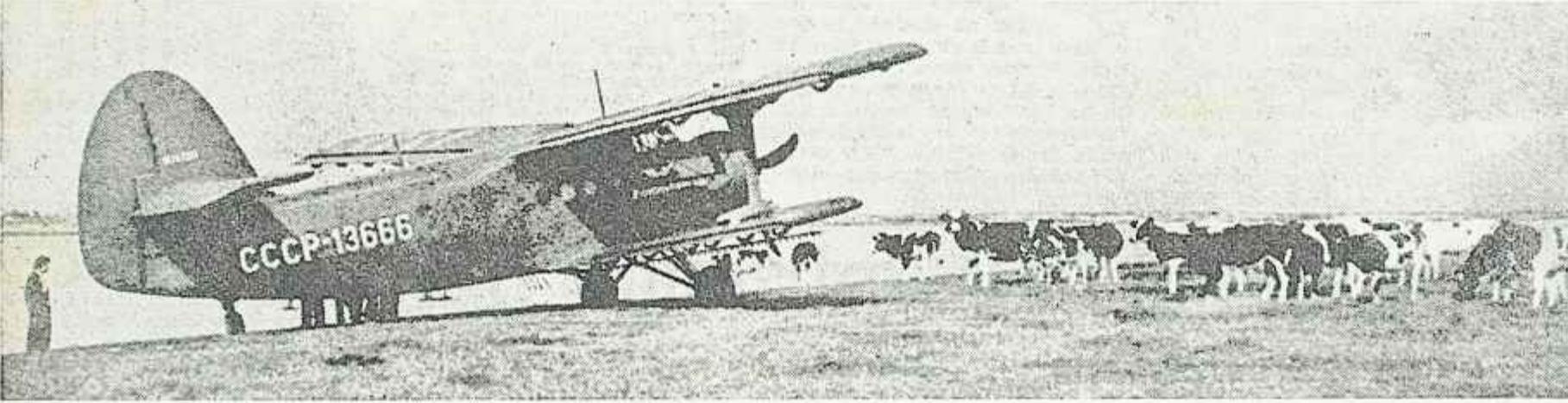

Gospod Kramer iz Amsterdam je verjetno najvišji loker na svetu – kar 2,69 m visok je. Zato je bil tudi izvoljen za predsednika Kluba visokih ljudi v svojem mestu, od koder je tudi zgornja fotografija iz teh dni.

— Opozoril bi vas, da je danes pondeljek. Kaj ne perete perila v začetku tedna?

KARL MAYEVE SLAVNOSTNE IGRE

47 let je že preteklo po smrti Karla Maya. V njegovem rojstnem Radibelu ob Labi, mestecu v južnem predelu DR Nemčije, slavijo njegov spomin na razne načine. Od leta 1952 dalje prireja vsako jesen v kopališču Segebergu K. Mayeve slavnostne igre, ki se jih je doslej udeležilo že nad pol milijona gledalcev iz vseh Nemčije. Uprizarjajo dramatizirane prizore iz avtorjevih del. Letos je bil na vrsti »Hadži Halef Omar«, puščavski junak. Isto so spremjevale arabske narodne melodije in vladalo je pravo orientalsko vzdružje.

Na pašnikih Primorskega rajona Arhangelske oblasti v Sovjetski zvezzi so z uspehom preizkusili zanimivo metodo: s pomočjo letala-štorklje AN-2 brizgajo po travnikih, kjer se pase več stoglav živila, blago raztopino soli. Sprva so se živali še nekoliko bale čudnega ptiča, zdaj pa kar pritečejo, kadar se pojavi, ker so že ugotovile, da od njega haja dobra posoljena paša.

Jack London: SMOKE BELIEW

Dober dan, Vilko,« ga je pozdravil Dimač. »Kam pa tako naglo?«

»Oh, postopam,« je odvrnil Slanovec, »postopam. Lepo vreme, kaj?«

»Hm!« je rekel Čok porogljivo. »Ce takole postopaš, kako greš pa takrat, kadar kam hitiš?«

Ko je Čok tisti večer krmil pse, se je jasno zavedal, da ga iz goste teme opazuje najmanj deset parov oči. In ko je pse privezel, namesto da b' jim dal pojati se okoli koče, si je bil svest, da si bo Dawson zopet belil glavo.

Po svojem skrbno sestavljenem načrtu je Dimač veseljal v mestu, potem se je pa vdal zabavi. Kjerkoli se je prikazal, povsod je bil središče pozornosti. Nalašč je hodil iz gostilne v gostino. Pivnice, kamor je tisti večer stopil, so bile čez nekaj minut po njegovem prihodu načitne polne, pa so se prav tako hitro praznile, kadar je odšel. Ce si je pri zaspani roletni mizi kupil steberiček okrogih igralnih koščic, je bila čez pet minut že cela kopa igralecov okoli njega. Nekoliko se je tudi maščeval nad Lucile Arral. Šel je v gledališče in prav tedaj, ko je prišla na oder pet, je vstal in odšel. V treh minutah sta dve tretjini občinstva zapustili gledališče.

Ob eni uri zjutraj je odkorakal po nenavadno obljudeni glavnici ulici in jo zavil navzgor proti svoji koči. Ko je sredi klancu malo postal, je zaslil za seboj škrpanje snega pod mokasin.

Celo uro je v koči vladala tema. Nato je Dimač prišel sveča. Počakala sta, kolikor je treba, da se človek oblike, in sta zatem odprla vrata ter začela zapregati pse. Tedaj je sveča v koči jasneje vzplamela in njen bledi soj je legel nanju in na pse. Nedaleč se oglasi pritajen žvižg. Odgovor mu je drugi žvižg pod hribom.

»Poslušaj jih,« se je Dimač zasmehal. »Zalotili so naju in javljajo v mesto. Stavim, da se je v tem hipu izkobalo izpod odee štirideset mož, ki že lezejo v hlače.«

Cok se je hihital. »No, če niso ti ljudje bedaki,« je rekel. »Ves svet je poln norcev, ki komaj čakajo, da se najde kdo, ki bi jim na lep način izvabil denar. Več, preden odideva dol po griču, ti naznanjam, da pristopim k temu podjetju s polovico glavnice, če te je še volja.«

Sani sta lahko naložila s spalno opremo in hrano. Majhen zavitek jeklene vrvi je komaj vidno gledal izpod vreče z živili, železni drog pa je ležal po dolgem na pol skrit na podnici.

Cok je z orokavičeno roko pobožal jekleno vrv in se z ljubezijo dotaknil železneg droga. »Hm!« je zašepetal. »Meni bi tudi šinile v glavo modre m'sli, če bi videl, da kdo pozno ponoči vlači tole orodje na saneh.«

Molče in previdno sta vodila pse navzdol po griču. Ko sta dospela na ravno, sta krenila na glavno ulico, od ondod pa proti žagi, torej v smer, ki je peljala naravnost preč od najživahnejšega dela mesta. Tu sta poti posvečala še več skrbi. Sicer nista videla žive duše, in vendar, ko sta spremenila smer, se je iz teme, motno razsvetljene od zvezdinega soja, zasišal žvižg. Z živahno naglico sta gonila pse mimo žage in bolnišnice in tako potovala še četr milje daleč. Nato sta pa obrnila in se vračala po isti poti. Komaj sta prešla sto vatiov, sta malone trčila ob petorico mož, ki so jo mahali s hitrostjo pasjega teka. Vsi so bili upognjeni pod težo nahrbnikov. Eden izmed njih je ustavil vodilnega psa Dimačeve vprege. Njegovi tovariši so se začeli gnesti okoli Dimača in Čoka.

»Si srečal spotoma sani?« je vprašal prvi. »Nak, je Dimač odvrnil. »Kaj si ti, Vilko?«

»Na, pri zlomku!« je z odkritim presenečenjem vzklikan Vilko Slanovec. »Ce to ni Dimač!«

»Kaj pa počenja zunaj ob tako poznuri?« je vprašal Dimač. »Postopaš, a?«

Preden je Vilko mogel odgovoriti, sta pritekla še dva moža in se pridružila skupini. Takož za njima jih je dospelo še več. Škrpanje snega pa je naznanjalo, da jih bo takoj prišla cela kopa.

»Kdo so ti tvoji prijatelji?« je poizvedoval Dimač. »In kam ste namenjeni?«

Slanovec ni odgovarjal, ampak je prišgal pipa. Ker je bil od teka ves zasopel, ni mogel napraviti nobenega potegljaja. Seveda je bila pipa gola pretveza, da je lahko prišgal vžigalico. Ob njenem svitu je Dimač opazil, kako so bile oči vseh uprte v zvitki vrvi in v železni drog. Tedaj je plamen vžigalice ugasnil.

»Nekaj smo slišali zvoniti, samo tako zvoniti,« je začel žvečeti Slanovec, kakor da ve nekaj zelo skrivnostnega.

»Nama pa že lahko zaupaš,« ga je nagovarjal Dimač.

Nekdo v ozadju je porogljive zarenčal.

»Kam si pa namenjen ti?« ga je vprašal Slanovec.

»Kdo pa ste vi, kar vas je tukaj?« je vprašal Dimač.

»Odbor za javno varnost?«

»Oh, samo zanima nas,« je rekel Slanovec.

»Pri bogovih, da nas res zanima,« se je nekdo oglasil iz teme.

»Pravim, se je vtaknil vmes Čok, »kdo med vami se čuti najbolj prismojenega?«

Vsi so se prisiljeno zasmehali.

»Pojdi, Čok, greva,« je dejal Dimač in pognal pse.

Tolpa se je za njimi razvrstila v gosji red in šla za njima v sled.

»Pravim, se je norčeval Čok, »niste morda zgrešili poti? Ko smo se srečali, ste nekam hiteli, zdaj se pa vratecate in niste bili nikjer. Pa menda niste izgubili svojega voznega reda.«

»Pojdi k vragu,« je zarenčal Slanovec. »Gremo, kamor hočemo, in se vračamo, kadar nas veseli. Nimamo voznih redov.«

Sani, pred katerimi je stopal Dimač in za katerimi je pri vodilni ročici korakal Čok, so zapeljale na glavno ulico, spremljane od več desetorice mož, od katerih je vsak nosil težak nahrbnik. Ura je bila tri zjutraj in le poslednji ponočnjaki so videli to procesijo in so naslednji dan o njej govorili po Dawsonu.

Pol ure kasneje sta dospela do koče in izpregla pse. Ostala družba je stala in stanovito čakala.

»Lahko noč, fantje,« je zaklical Dimač, ko je zaprl vrata.

Cez pet minut je v koči ugasnila luč. Preden je preteklo pol ure, se se vrata načinoma spet odprla. Čez prag sta stopila Dimač in Čok ter oprezno začela naprejati pse.